

Fondator:

Mitropolitul
ANDREI
ȘAGUNA

1853

Telegraful Român

FOAIE EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Anul 143

SIBIU

1 și 15
octombrie

Nr. 37—40

2000

La împlinirea a 7 ani de la trecerea la cele veșnice

Părintele Dumitru Stăniloae — dascălul nostru

Părintele Prof. Dumitru Stăniloae a fost un om mare, mare teolog care a descifrat tainele teologiei până în cele mai adânci înțelesuri. El crea de la catedră pătrunzând până în cele mai adânci implicații ale teologiei. De câte ori își ținea cursul, de atâtea ori noi implicații ale teologiei își descopereau sensuri cu totul noi și nemaigândite înainte. Întotdeauna în fața studenților ca și cum n-ar fi fost nici unul de față, el se ducea pe marginea unui gând până ce îi epuiza toate sensurile. Bănuiam întotdeauna că odată ajuns acasă va relua ideea și atunci, alte și alte implicații aveau să se nască. Și chiar așa și era.

Pentru că pentru el totul se gândea din nou, niciodată nu venea în fața noastră cu lecția învățată de acasă.

El gândea atunci, își dezvoltă pe loc ideile, iar noi studenții stăteam înmărmuriți

văzând cum se nasc ideile.

Astfel Părintele Stăniloae prindea parcă din văzduh ideile, așa îi veneau de parcă i le-ar fi dictat un înger al lui Dumnezeu. Îl vedeam cum deslușește parcă dintr-un maldăr de taine ceea ce trebuia să ne spună nouă.

A fost un mare creator, parcă învățat de însuși Dumnezeu cum și ce să ne spună nouă. Și nu lăsa niciodată o idee fără să o clarifice parcă numai pentru sine, dar se vedea că el o voia foarte clară atât pentru sine, cât mai cu seamă pentru alții. De aceea orele cu sfinția lui erau o frumusețe nemișcată. Și era pentru noi toți un om care parcă gândea pentru noi. Pentru că răspundea celor mai ascunse gânduri ale noastre. Când termina ora, niciodată nu lăsa impresia că a terminat. Totdeauna gândul parcă i se deschidea spre alte și alte

orizonturi, descifra alte și alte taine, pentru care ne lăsa deschși pentru orele viitoare.

A fost un teolog care gândea mereu în adâncime, și care părea că nu mai ajunge niciodată să spună totul. Tot ce gândea. Și rămânea mereu în situația de a mai spune ceva. De a gândi spre alte și alte orizonturi despre Dumnezeu, care așa și trebuia să și fie: adică nemărginit.

Astăzi când ne gândim la el, ni se pare că e acela care a gândit de față cu noi, tot ceea ce era în noi și deasupra noastră, și astăzi paginile lui sunt pline de noi orizonturi care ni se deschid la orice lectură. În scrisul lui parcă e prinsă toată bogăția dumnezeiască, așa cum este ea, și mai mult decât este ea pentru mințile noastre.

† ANTONIE

Mitropolitul Transilvaniei

COMUNICAT DE PRESĂ

Azi, 4 octombrie a.c., la Palatul Patriarhiei din București, sub președinția Prea Fericitului Părinte Patriarh TEOCTIST, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române s-a reunit în ședință plenară de lucru.

Sfântul Sinod a validat alegerea Prea Sfințitului Părinte Episcop Dr. Teofan Sinaitul, Vicar patriarhal, în scaunul vacant de Arhiepiscop al Craiovei și Mitropolit al Olteniei.

La propunerea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, Prea Cuviosul Arhimandrit Ambrozie Meleacă, egumenul Schitului

Darvari din București, a fost ales Episcop Vicar patriarhal, cu titulatura „Sinaitul”.

Sfântul Sinod a făcut propuneri Colegiului Electoral Bisericesc pentru alegerea ierarhului titular al Arhiepiscopiei Tomisului.

Au mai fost dezbătute aspecte legate de Arhiepiscopia Ortodoxă Română din America și Canada și alte probleme curente ale vieții bisericești interne și externe.

BIROUL DE PRESĂ ȘI COMUNICAȚII AL PATRIARHIEI ROMÂNE

P.S. Teofan — noul arhiepiscop al Craiovei și mitropolit al Olteniei

În urma vacantării scaunului mitropolitan al Olteniei, prin trecerea la cele veșnice, în luna mai a.c., a vrednicului de pomenire arhiepiscop și mitropolit dr. Nestor Vornicescu, marți, 3 octombrie 2000, a fost convocat Colegiul Electoral Bisericesc, în vederea alegerii noului titular.

Potrivit prevederilor Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, lucrările au fost precedate de oficierea, în catedrala patriarhală, a Sf. Liturghii și a Te Deumului. Apoi, la ora 10, Colegiul Electoral Bisericesc, alcătuit din membrii Sfântului Sinod, membrii delegați ai epar-

hiilor, membrii Adunării eparhiale a Arhiepiscopiei Craiovei, decanii de la câte o facultate de Teologie din fiecare mitropolie și directorii de la câte un seminar teologic din fiecare mitropolie, s-a întrunit în

(Continuare în pag. a 2-a)
Pr. prof.
DUMITRU ABRUDAN

Alegeri de noi episcopi-vicari

Hirotonia Prea Sfinției Sale Lucian Mic în postul de episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei

În zilele de 30 septembrie și 1 octombrie a.c. a avut loc la Timișoara solemnitatea hirotoniei noului episcop-vicar al eparhiei Timișoarei, Prea Sfinția Sa Lucian Mic în urma hotărârii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române întrunit la București în zilele de 12—13 septembrie a.c. de completare a scaunului vacant de episcop-vicar la Arhiepiscopia Timișoarei. Nou alesul episcop-vicar al Arhiepiscopiei

Timișoarei părintele Lucian Mic s-a născut la 9 septembrie 1965 în Arad din părinții Teodor și Maria Mic. Copilăria și-a petrecut-o în casa părintească, de la părinți primind credința în Dumnezeu și dragoste față de Biserica. Școala primară și gimnazială le-a urmat tot în Arad, după care a

(Continuare în pag. a 4-a)
ADRIAN CAREBIA,
redactor al publicației
„ÎNVIEREA”

P.S. Petroniu Sălăjanul — noul arhieru-vicar la Oradea

În Oradea, până acum, au fost patru episcopi (ortodox, catolic, greco-catolic și reformat) deci toți cu preoții și credincioșii lor și alături de ei și alte culte cu credincioși și pastori, care toți se străduiesc să lucreze în numele lui Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, spre binele și mântuirea oamenilor.

(Continuare în pag. a 4-a)
Pr. LIVIU UNGUR

Sfânta Cuvioasa Paraschiva în evlavia credincioșilor sibieni

Între sfinții și bineplăcuții lui Dumnezeu care își au sfințele lor moaște în țara noastră, Sf. Cuvioasa Paraschiva de la Iași se bucură de o cinstită aleasă. Și aceasta nu numai în Moldova unde se află cinstita sa moaște, dar și în Transilvania, Sf. Paraschiva se bucură de o venerație deosebită, adânc înrădăcinată în conștiința credincioșilor ortodocși români de pe binecuvântatele plaiuri ardelenice.

Cinstirea Sf. Paraschiva în Arhiepiscopia Sibiului, respectiv în județele Sibiu și Brașov, cunoaște de-a lungul timpului expuneri variate și bogate. Din vechime, chiar încă înainte de aducerea moaștelor sale de la Constantinopol la Iași, pe timpul evlaviosului domn Vasile Lupu, numeroase erau locașurile de cult din aceste locuri care aveau hramul Sf. Cuv. Paraschiva. În Ardeal deci, Sf. Paraschiva se bucura de o evlavie și de o cinstită deosebită, înainte de secolul al XVII-lea și aceasta probabil datorită faptului că moaștele sale pereginau cu câteva secole înainte în Țara Românească, în Serbia și apoi în ținuturile sud-dunărene.

Așa se face că două dintre cele mai vechi biserici din Mărginimea Sibiului, cea din Rășinari și cea din Tălmăcel, inițial construite din lemn în secolul al XIV-lea și ulterior reconstruite din piatră și cărămidă, aveau hramul Sf. Cuv. Paraschiva. Probabil că mărginenii, oieri fiind, ajungeau cu turmele lor în transhumanță până în sudul Dunării sau în Serbia unde cultul Sf. Cuv. Paraschiva era foarte dezvoltat. În Arhiepiscopia Sibiului există la ora actuală un număr de 47 de biserici închinare Cuv. Paraschiva „cea nouă” cum i se mai spune spre a o deosebi de Sf. Muceniță Paraschiva prăznuită

de către Biserica Ortodoxă în fiecare an la 26 iulie. Între acestea amintim dintre cele mai vechi pe cele din Rășinari și Tălmăcel, deja pomenite, bisericile din Sohodol, Simon (1792), Brașov-Groaveri (Jud. Brașov), Porumbacu de Sus, Porumbacu de Jos, Scorei (1859), Glâmboc (1701), Cârța (1847) (jud. Sibiu); apoi cele din Berivoii Mari (1647), Grid (1641), Hurez, Râșor (1698), unde există și o altă biserică tot cu hramul Cuv. Paraschiva (1760), Rucăr, Șercăița, Veneția de Jos (1778), Veneția de Sus, Comana de Jos (1673), Cuciulata (1793), unde se află și o altă biserică de lemn din secolul al XVIII-lea, Grânari (sec. XVIII), Ticușul Nou (1784), toate în județul Brașov; Gura Râului (sec. XIII), Cașolț (1879), Veștem (1842), Bruiu (1854), Bărghiș (1824), Ghijasa de Jos (1822), Hosman (1875), Țichindeal (1791), în județul Sibiu.

Iată câteva din cele mai vechi biserici din cuprinsul Arhiepiscopiei Sibiului care au hramul Sf. Cuv. Paraschiva. Multe biserici noi în eparhie, astăzi și-au luat hramul Cuvioasei: Slimnic, Sibiu-Triaj, Brașov-Triaj, Orașul Victoria, Ștenia, Bogata Olteană etc.

De remarcat faptul că unele dintre bisericile vechi cu hramul Cuvioasei Paraschiva după Uniație au fost preluate cu forța de greco-catolici, dar totuși hramul li s-a păstrat, iar ortodocșii și-au construit noi biserici cărora le-au dat tot hramul Sf. Paraschiva.

Astfel, se face că, în unele localități din Eparhie există până astăzi două biserici de

(Continuare în pag. a 3-a)

† VISARION RAȘINĂREANU
Episcop-vicar
SIBIU

Ioan Alexandru, poet al Logosului întrupat în istorie

Poetul Ioan Alexandru a intrat în lumea „patimilor” în noaptea de Crăciun a anului 1941, în Topa Mică, un sat așezat în plaiul ondulat cu dealuri și păduri de goruni ce urcă spre cerul înalt al Apusenilor.

A străbătut vămile cunoașterii — „Vămile Pustiei” — și s-a întors pentru odihna trupului, până la Judecata de Apoi, la Sfânta Mănăstire Nicula, acolo unde strămoși din strămoșii lui veneau, de Ziua Adormirii Maicii Domnului, în pelerinaj ca la o Meccă a ortodoxiei.

Într-o istorie a constituirii eului poetic în poezia românească, creația lui Ioan Alexandru se impune ca un moment de referință. Critica literară l-a așezat într-o descendență ilustră, raportată mai cu seamă la spațiul transilvănean. Poetul — ne spune d-na academiciană Zoe Dumitrescu Bușulenga — „cobora din steurile aspre și plaiurile curate care modelaseră pe Coșbuc și Iosif și Goga și Blaga și Cotruș și Beniuc.

Debuta editorial în 1964 cu placheta *Cum să vă spun* (Editura Eminescu), în care lirismul tumultuos amintea, prin retorică juvenilă, de *Poemele luminii*.

Interogația asupra propriului eu în relația cu mândalul, cosmos primordial,

(Continuare în pag. a 6-a)

IOAN MARIȘ

Transilvania

de IOAN ALEXANDRU

Pe dealu-acesta-n satul transilvan
Copiii mei să mă-ngropați pe mine
Pe-aceste blânde culmi dumnezeiești
Să îmi petreceți sufletul cu bine.

Să fie codrul verde înflorit
Ca nimenea să nu mă bage-n seamă
Cum voi pleca în Patrie-ndărăpt
Cu un bănuț legat într-o năframă

Și de-o fi toamnă bine-i și atunci
Când fiecare plânge pentru sine
Eu voi putea cântând să mă strecor
Fără să tulbur ploaia pe coline.

Nici iarna nu e greu să te retragi
Pâine-i puțină, moțul e pe țară
Cu cercuri și ciubare pe-un căluț
Se-ntoarce el la prunci la primăvară.

Mai greu e vara când pământu-i dus
În cerul sfânt pe-un zbor de ciocârli
Și ca să poți străpunge până sus.
Îți trebuie urcuș de-o veșnicie.

(Urmare din pag. 1)

rotonda Palatului Patriarhiei din București.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a rostit un cuvânt introductiv, arătând între altele că scopul întrunirii Colegiului Electoral Bisericesc este de a proceda la alegerea, în scaunul mitropolitan al Valahiei Mici, a noului arhiepiscop. „Toți câți sunt prezenți aici: arhierii, preoți și mireni — a precizat Prea Fericirea Sa, ne aflăm sub adumbrarea Duhului Sfânt și reprezentăm glasul Bisericii noastre drept măritoare. În măsura în care acest glas se va exprima cu responsabilitate față de Biserică și societate, Dumnezeu va binecuvânta lucrarea noastră”.

Omagiind apoi personalitatea fericitului întru adormire arhiepiscop și mitropolit Nestor Vornicescu, P.F. Sa a arătat că acesta a înscris în cei aproape 30 de ani de slujire a Bisericii, în vremuri frământate, pagini cu adevărat memorabile, în calitate de stareț de mănăstire, exarh, conducător de editură, episcop-vicar la Craiova și apoi mitropolit al Olteniei. Mitropolitul Nestor s-a dovedit un pasionat cercetător al istoriei Bisericii noastre. Ca fiu al Basarabiei, a căutat pe toate căile să fie de folos fraților noștri din stânga Prutului. Este explicabil astfel prezența sa în cadrul delegației Bisericii noastre la dialogul purtat cu Biserica Ortodoxă Rusă, în problema Mitropoliei Basarabiei.

În Oltenia a continuat cu mult zel și pricepere activitatea mitropolitului Firmilian, de renovare și întretinere a sfintelor mănăstiri, astfel încât acestea și-au recăpătat frumusețea lor inițială.

Biserica noastră a pierdut în persoana pururea pomenitului mitropolit Nestor, un foarte vrednic ierarh, și un statornic și bun chivernisitor al treburilor bisericești.

Ca membru de onoare al Academiei Române, a dus în înaltul for științific al țării duhul Ortodoxiei românești, ale cărei trăsături sunt dragostea față de Dumnezeu, devotamentul față de poporul credincios.

Dar ca orice om, poate că mitropolitul Nestor nu le va fi putut împlini pe toate și nici să-i mulțumească pe toți fiii săi duhovnicești. Rămân însă cu siguranță în urma lui cele mai elocvente mărturii, despre credința sa puternică în Dumnezeu și despre faptele sale pe care s-a străduit să le îndeplinească în folosul păstorilor săi.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a propus apoi păstrarea unui moment de reculegere în memoria mitropolitului Nestor Vornicescu. S-a cântat „Veșnica lui pomenire”.

În continuare, P.F. Sa a ținut să evidențieze caracterul democratic al componenței Colegiului Electoral Bisericesc, subliniind faptul că din acesta fac parte deopotrivă ierarhi, preoți și credincioși. Întodeauna credincioșii au fost prezenți în adoptarea oricăror hotărâri care privesc viața bisericească. „Personal, a precizat P.F. Sa, ca unul care am pășorit în toată țara, am simțit în permanență sprijinul neprecupețit al credincioșilor, de la oamenii simpli, până la intelectuali și cei din clasa politică. Acest sprijin a fost,

P.S. Teofan — noul arhiepiscop al Craiovei și mitropolit al Olteniei

este și va fi mereu de bun augur.

Subliniind încă o dată importanța momentului când va trebui să fie exprimată, prin vot secret, decizia în privința noului întâistătător al Mitropoliei Olteniei, P.F. Sa a arătat că într-o ședință anterioară a Sf. Sinod, din luna septembrie a.c., au fost desemnați și recomandați trei candidați în persoana a trei membri ai Înaltului for de decizie al Bisericii și anume: P.S. Teofan Sinaitul, episcop-vicar patriarhal și secretar al Sf. Sinod, P.S. Irineu Slătineanu, arhiepiscop-vicar al Episcopiei Râmnicului și P.S. Damaschin Coravu, episcop al Sloboziei și Călărașilor. Ordinea în care au fost menționați este cea a votului exprimat atunci, tot în secret, de către membrii Sfântului Sinod. Lista a rămas însă deschisă și pentru alți candidați.

„Cel care va fi ales, a precizat P.F. Patriarh Teoctist, va trebui să fie la înălțimea chemării sale de a continua, în acel binecuvântat colț de Țară Românească, atât de bogat în istorie, care este Oltenia, lucrarea vrednicilor săi înaintași”. Se cuvine reținut faptul că fiii duhovnicești care îl așteaptă pe noul lor arhiepiscop sunt profund atașați sufleteste de Biserica strămoșească. Așa se explică faptul că în acel spațiu geografic al României, prozelitismul sectar n-a reușit să impiezeze asupra unității spirituale a credincioșilor. Acest fapt se datorează vredniciei preoților dar și atașamentului și respectului deosebit al credincioșilor pentru credința și tradițiile ortodoxe și românești. „Chiar și în acele părți ale eparhiei, cum este Dolj, unde frecvența la biserică este mai redusă, credincioșii își îndeplinesc cu râvnă îndatoririle de buni creștini”.

După ce s-au îndeplinit toate formalitățile prevăzute de Regulamentul de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe Române, s-a trecut la vot.

La numărătoarea voturilor, rezultatul a fost precum urmează:

1. P.S. Teofan Sinaitul a întrunit 76 de voturi.
2. P.S. Damaschin Coravu a întrunit 51 de voturi.
3. Un număr mai mic de voturi au primit și P.S. Irineu Slătineanu și P.S. Ioan Selejan al Covasnei și Harghitei.

Declarându-l ales pe P.S. Teofan Sinaitul, președintele Sf. Sinod și al Colegiului electoral a spus: „Îmi vine foarte greu să anunț acest rezultat, datorită faptului că P.S. Teofan îmi este cel mai apropiat colaborator. P.S. Sa este din generația tânără și s-a impus ca un destoinic chivernisitor al treburilor bisericești. Mi-a fost de mare ajutor în îndeplinirea responsabilității ce o port pe umeri, însă văd în rezultatul votului nu numai voința majorității membrilor Colegiului Electoral Bisericesc și lucrarea Duhului Sfânt, care pe toate le rânduieste după a Sa atotînțelepciune”.

Prezentându-l pe noul ales arhiepiscop al Craiovei și mitropolit al Olteniei, P.F. Sa a arătat că s-a convins că P.S. Sa este un devotat slujitor al Sf. altar și un ierarh cu multă responsabilitate în îndeplinirea

îndatoririlor majore ale Bisericii. Făcând parte din multe foruri bisericești intercreștine, P.S. Sa este bine orientat și în problematica ecumenică a contemporaneității. „Sunt încredințat, a spus P.F. Sa, că și la Craiova, P.S. Teofan va fi slujitor și părintele duhovnicesc al tuturor celor care îl așteaptă”. Pe aceștia, P.F. Sa i-a asigurat de toată dragostea, răbdarea și râvna P.S. Teofan pentru Hristos, Biserica Sa, pentru mănăstiri, preoți și credincioși.

Vădit emoționat de aflarea rezultatului votului, P.S. Teofan a spus: „Aflând, prin vocea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, că v-ați îndreptat gândul spre mine, mi-am adus aminte de formula liturgică pe care o rostește diaconul sau preotul când, după prefacerea cinstitelor daruri, în sfintele daruri, le prezintă credincioșilor spunând: „Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste apropiati-vă”.

Cu frică de Dumnezeu mă apropii și eu de această provincie a Olteniei, pentru că e mare, cu multe biserici, mulți preoți și multe mănăstiri, cu instituții de învățământ teologic. Toate acestea presupun multe și grele îndatoriri.

Cu frică de Dumnezeu mă apropii apoi și pentru că îmi recunosc nevrednicia și păcatele.

Toate aceste temeri și ezitări le-am pus la picioarele unor duhovnici, care m-au îndemnat să mă supun vocii lui Dumnezeu.

Ca și în cazul Sf. Apostol Pavel, am auzit astfel glasul Domnului, încurajându-mă: „De ajuns îți este harul meu”.

Dar nu numai cu sentimentul fricii mă apropii de noua slujire, ci și cu credința că pentru că am certitudinea că această cruce pe care mi-am asumat-o, nu o voi purta singur. Și până acum Dumnezeu mi-a trimis în cale mulți Simoni Cirineni, de la părinții mei trupești și până la Prea Fericitul Părinte Teoctist, părintele meu sufletesc. Așa va fi cu siguranță și de acum încolo. Dumnezeu va rândui pe cei care îmi vor acorda sprijinul lor.

Mă apropii de noua slujire și cu dragoste, pentru că Oltenia, „Valahia cea Mică”, precum a numit-o P.F. Patriarh, e un pământ binecuvântat, a doua poartă de intrare a creștinismului în țara noastră, după Dobrogea. E un pământ sfințit de Nicodim de la Tismana și de Sf. Calinic de la Cernica, care a pășorit la Râmnicu Vâlcea și s-a aflat în permanență legătură cu Oltenia. Acești doi sfinți m-au călăuzit în viață și îi rog să mă călăuzească și de acum înainte.

Mă apropii cu dragoste de acest pământ și pentru că l-a odrăslit pe patriarhul Justinian.

Mă apropii cu dragoste de acest plai românesc pentru că acolo a pășorit cu vrednicie înaintașul meu — mitropolitul Nestor Vornicescu. I-am cunoscut inima mare, cărturăria adâncă și durerea pentru Basarabia înstrăinată.

Mă apropii cu dragoste de acest pământ și pentru că a fost pășorit de P.F. Patriarh Teoctist căruia i-am fost alături timp de un deceniu. Prea Fericirea Sa m-a ajutat, m-a îndemnat și

m-a mustrat, când a fost cazul. Țin să-i făgăduiesc pe mai departe ascultare și că acolo unde sunt trimis îmi voi îndeplini, după puteri, misiunea.

Până la 25 de ani am făcut parte din Mitropolia Olteniei, fiind născut pe teritoriul eparhiei Râmnicului, iar acum a Argeșului.

La mănăstirea „Dintr-un lemn” am două surori, care se nevoiesc acolo”.

P.S. Sa și-a pus apoi singur o întrebare spunând: „Ce-mi doresc mai mult acum?”.

Răspunsul a fost: „Atunci când va veni sorocul jude-

cății să mă pot prezenta cu trupul Bisericii Olteniei, spre a da seama de felul cum l-am îngrijit și l-am povăzuit.

Aș dori ca peste ani, când veți citi cartea vieții mele, să puteți spune că nu v-ați înșelat când mi-ați acordat votul”.

În finalul lucrărilor Colegiului Electoral Bisericesc a luat, din nou, cuvântul P.F. Părinte Patriarh Teoctist, apreciind înțelepciunea și cumpănirea cu care noul ales mitropolit al Olteniei privește responsabilitatea ce i s-a încredințat.

Referindu-se și la celăl-

alt candidat, P.S. Damaschin, care a obținut, de asemenea, foarte multe voturi, P.F. Sa a spus că i se cuvin apreciate și P.S. Sale vrednicile, și de asemenea frumoasa lucrare pe care o săvârșește în eparhia Sloboziei și Călărașilor. E mai presus de orice îndoială că Duhul Sfânt l-a trimis acolo și că este nevoie de râvna și dragostea sa, pentru a păstori pe mai departe Biserica lui Dumnezeu din acea parte de țară.

După încheierea lucrărilor, toți cei prezenți au fost invitați la o recepție în saloanelor palatului Patriarhiei.

Astfel s-a înscris un nou și foarte important moment în istoria Bisericii din părțile oltene.

P.S. Teofan Sinaitul — date bio-bibliografice

1. **Născut** la 19 octombrie 1959, în localitatea Corbi, Argeș, într-o familie cu 7 copii. Două din surorile sale sunt călugărițe la Mănăstirea „Dintr-un Lemn”, Vâlcea.

2. **Studii:**
— școala generală de 8 ani în Corbi, Argeș;
— Seminarul Teologic Craiova (1974—1979);
— Institutul Teologic Universitar București (1980—1984), obținând titlul de *licențiat în Teologie* cu lucrarea: *«Voturile monahale în lumina desăvârșirii creștine»*;

— Institutul Teologic „Saint Serge” din Paris (1986—1990), obținând titlul de *doctor în Teologie* cu lucrarea *«La divino-humanité du Christ et la déification de l'homme dans l'oeuvre de Saint Maxime le Confesseur»*. Calificativul obținut: *summa cum laude*.

3. **Stagiul militar** la Vânu Mare, Mehedinți (1979—1980).

4. **Slujiri în Biserică:**
— *monah* în Schitul Crasna, Prahova, începând cu 1984;
— *ierodiacon și ieromonah* începând din anul 1985;

— *duhovnic* la Mănăstirea „Acoperământul Maicii Domnului” din Bussy en Othe, Franța (1987—1990);
— *secretar* al Cabinetului patriarhal (1990—1991);
— *membru al Sfântului Sinod* al Bisericii Ortodoxe Române, ales și hirotonit arhieru în septembrie 1991, la propunerea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, primind slujire de episcop-vicar patriarhal, cu următoarele sarcini:

— *responsabil cu relațiile externe bisericești*, coordonând legăturile Patriarhiei Române cu alte Biserici (dialoguri teologice, vizite etc.) și organisme ecumenice internaționale, reprezentând, în același timp, Biserica noastră, la diferite evenimente inter-ortodoxe

și ecumenice din Austria, Armenia, Belgia, Cehia, Constantinopol, Germania, Franța, Italia, Luxemburg, Polonia, Ungaria și România;

— *Responsabil de legătura Patriarhiei Române cu comunitățile românești din jurul granițelor și din diasporă*, efectuând vizite pastorale la comunitățile românești din Basarabia, Bulgaria, Serbia, Canada, S.U.A., Australia și Noua Zeelandă, Cipru, Muntenia, Athos, Italia, Franța, Germania, Israel, Turcia;

— *Secretar al Sfântului Sinod* al Bisericii Ortodoxe Române (din 1994), având sarcina de organizator al ședințelor sinodale, al întrunirilor Adunării Naționale Bisericești și Consiliului Național Bisericesc. S-a ocupat, de asemenea, de aducerea la îndeplinire a deciziilor acestor foruri centrale bisericești;

— *Responsabil cu probleme de învățământ teologic* universitar și preuniversitar, de predare a religiei în școală și cu schimbul de burse la Patriarhiei Române cu străinătatea;

— *Coordonator al Sectorului Patriarhal „Biserica și Societatea”*, cu cele patru birouri subordonate: Biroul de presă și comunicații, Biroul de asistență socială, Biroul de asistență religioasă în unitățile bugetare și Biroul de misiune, cultură și tineret;

— *Responsabil cu editura și tipografia* Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române (până în 1994);

— *Reprezentant* al Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist pentru coordonarea activității *Facultății de Teologie* a Universității din București;

— *Coordonator al Biroului de Pelerinaj* al Patriarhiei Române (din 1999);

— *Delegat* pentru diferite activități misionare în cadrul *Arhiepiscopiei Bucu-*

reștilor: slujbe arhiericești, sfințiri și resfințiri de biserici, coordonarea de întruniri preoțești la protopopiate etc.

5. **Responsabilități ecumenice:**

— *membru în* Comitetul Central al *Conferinței Bisericele Europene* din Geneva (1992—1997);

— *membru în* Adunarea Generală a *Comisiei Ecumenice Europene „Biserica și Societatea”*, Bruxelles (1995—1997);

— *corespondent național* al *Departamentului pentru Burse* din cadrul Consiliului Ecumenic al Bisericele;

— *membru în* Adunarea Generală a *Asociației Ecumenice a Bisericele* din România — *AIDRom*.

6. **Responsabilități în domeniul social și de caritate:**

— *coordonator* al Sectorului pentru opera de caritate „*Diaconia*” al Patriarhiei Române;

— *președinte* al Asociației „*Diaconia*”;

— *președinte* al Așezământului bisericesc medicofarmaceutic „*Vasilianca*”;

— *vice-președinte* al Centrului social pentru copiii străzii „*Sfânta Marina*”;

— *membru în* Comisia Națională de Prevenire și Combatere a Sărăciei.

7. **Autor de articole și studii** în reviste și ziare din România și străinătate, în domenii ca: teologie patristică, spiritualitate ortodoxă, ecumenism, analize ale fenomenului religios actual etc.

— *Coordonator al periodicele* de limbă engleză al Sectorului pentru relații externe bisericești, „*News Bulletin*”, alcătuit majoritatea editorialelor acestei publicații.

8. **Limbi străine cunoscute:** franceza, engleza și italiana.

Simpozionul internațional „Părintele Dumitru Stăniloae”

„Sfânta Treime. Biserică și creație. Actualitate și misiune”

Sub patronajul Patriarhiei Române a avut loc la București, în perioada 2—4 octombrie, un simpozion internațional dedicat Părintelui Dumitru Stăniloae, prilejuit de împlinirea celor 7 ani de când a trecut la Domnul.

Cuvântul de deschidere în cadrul ședinței plonare inaugurală a aparținut Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, iar comunicarea științifică D-lui Aca-

demician Virgil Căndea, Vicepreședintele Academiei Române. S-a subliniat de la început personalitatea și opera de excepție a celui mai cunoscut și recunoscut teolog român.

Lucrările au continuat pe următoarele secțiuni:

I. *Dogma Sfintei Treimi și implicațiile ei ecclesio-logice și sociale*, moderator Pr. Prof. Univ. Dr. Nicolae Necula, decanul Facultății de Teologie din București, secretar, Pr. Conf. Univ. Dr.

Tache Sterea (București), referent Prof. Univ. Dr. Dumitru Radu (București); intervenții: Pr. Prof. Univ. Dr. Constantin Galeriu (București), Dl. Prof. Dr. Petros Vassiliadis (Tesalonik), Pr. Conf. Univ. Dr. Gheorghe Popa (Iaș), Pr. Lect. Univ. Dr. Dumitru Pinte (București).

II. *Restaurarea omului în Hristos și în Biserică*, mo-

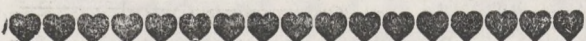
(Continuare în pag. a 4-a)
Pr. NICOLAE MOȘOIU

Mântuitorul Hristos a dat omenirii învățătura sa religioasă-morală cu totul nouă și superioară tuturor învățăturilor oricât de înalte, date de înțelepți. Aceștia din urmă, chiar dacă au dat sfaturi frumoase, și utile, nici ei înșiși nu le-au urmat. Prin pilda vieții sale curate și sfinte însă Mântuitorul a împlinit tot ceea ce a propovăduit. După cum a afirmat mitropolitul Irineu Mihăilescu, Iisus a fost virtutea personificată a tot ce a învățat cu cuvântul. Intre ceea ce a propovăduit și ceea ce a făcut Iisus a fost o desăvârșită congruență, adică o deplină concordanță.

Domnul Hristos, mijlocitorul descoperirii divine, i-a invitat pe toți cei osteniți, care nu mai pot purta sarcina grea ce li s-a impus, ca să-l urmeze, zicându-le: „Luați jugul meu asupra voastră și învățați de la mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre“ (Matei 11, 29). Cărturarii de pe atunci impuneau poporului sarcini morale mereu mai grele, făcând - în cele din urmă - imposibilă împlinirea legii mozaice. Față de jugul greu pe care l-au purtat, Iisus a oferit jugul său, mai blând și mai ușor, căci după cum s-au putut convinge, Iisus însuși este blând și smerit cu inima (Vasile Gheorghiu, Sf. Evanghelie după Matei, cu comentariu, vol. II, Cernăuți, 1927, p. 403). Iată sentința privitoare la cei blânzi, a treia dintre cele nouă fericiți, exprimate de Domnul Hristos, în Predica sa de pe Munte: „Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul“ (Matei 5, 5).

Este firesc să ne întrebăm, ce se înțelege prin blândete? Prin blândete, cuvânt de la latinescul blandities, se apreciază a fi calitatea omului plin de bunăvoință, continuu gata să aducă mângâiere celui întristat și în suferință, consolându-l și oferindu-i ajutorul, spre a-i aduce alinare mai mult sufletească. În sens negativ, omul blând nu este aspru cu semenii săi și nu este predispus a le face rău. Omul blând este îngăduitor și-i tratează cu răbdare pe semenii săi, le vorbește cu vorbe blajine, adică este bun la inimă, plin de bunăvoință și cu frică de Dumnezeu. Cel stăpânit de duhul blândetei, nu se necăjește pentru fericirea altuia și nici nu se irită cu furie subită asupra cuiva. „Blândetea - zice Sf. Ioan Scărarul - este frâu celor ce se înfurie, curmare celor ce se mânia, dăruitoare a bucuriei, imitatoare a lui Hristos, însușire a îngerilor, punere în lanțuri a dracilor, scut în fața amărăciunii“ (Scara raiului, trad. de mitropolit Nicolae Corneanu, ed. Amarcord,

Sf. Cuv. Paraschiva

(Urmare din pag. 1)

zid, ambele având hramul Cuv. Paraschiva. Sf. Paraschiva a fost tema preferată și în icoanele pe sticlă vestite deja, din Mărginime sau din Țara Făgărașului, icoane ce se află încă în biserici, în casele credincioșilor precum și în muzeele și colecțiile bisericesti din Arhiepiscopie.

Evlavia credincioșilor față de Sfânta Paraschiva, mai ales în Mărginimea Sibiului, se manifestă și astăzi deosebit de pregnant. În unele sate, ca de exemplu la Tălmăcel, Sadu, Orlat, Boița, Tălmăciu, Gura Râului, Săliște, numele de Paraschiva sau de Paraschiv este prezent în onomastica locuitorilor. De pildă, la Tălmăcel există acum la o populație de 1800 locuitori, un număr de 116 femei care poartă din botez numele de Paraschiva. Și exemplele ar putea continua în toată Mărginimea Sibiului, dar nu numai. Sărbătoarea Cuvioasei Paraschiva este pomenită cu evlavie de către credincioșii sibiieni și brașoveni în fiecare an la 14 octombrie, mai ales acolo unde există hramul bisericii.

În vechime, slujba din ziua de hram nu se deosebea cu nimic de slujba din duminici și sărbători, nefiind o tradiție a hramului cum este dincolo de munți. În zilele noastre ziua hramului este sărbătorită în chip deosebit, seara se face Vecernia cu Litia sărbătorii, iar dimineața Utrenia și Sf. Liturghie după care se înconjoară biserica parohială. Seara, la Vecernie în însăși ziua sfintei, se citește și Acatistul Sf. Paraschiva, compus de către un român, e vorba de Postelnicul Manolache Drăghici. Există de asemenea și un paracelis al Cuv. Paraschiva compus în grecește de către Meletie Sirigul și tradus mai apoi și în românește.

De ziua Sf. Paraschiva, în Mărginime toate femeile și fetele care-i poartă numele, vin la biserică îmbrăcate în portul popular săliștenesc, iar la miruit sărută icoana sfintei și primesc urări de sănătate de la toți credincioșii. Iată pe scurt câteva din aspectele evlaviei credincioșilor ardeleni față de Cuv. Paraschiva, ocrotitoarea Moldovei dar și a întregului popor românesc. Să o invocăm în duh de rugăciune pe „Sfânta folositoare a celor din nevoi, pe Prea Cinstita Paraschiva“ să ne fie caldă solitoare și rugătoare pentru noi toți la altarul cel ceresc. AMIN.

Fericiți cei blânzi...!

Timișoara, 1997, p. 380). Din punct de vedere moral, blândetea, alături de smerenie, sunt două virtuți creștine, a căror pecete s-a imprimat pe întreaga comportare și pe faptele Mântuitorului, în viața sa de pe pământ.

În treapta a XXIV-a a Scării, Sf. Ioan Scărarul face elogiul blândetei, ca virtute premergătoare smereniei. Blândetea este dispoziție neschimbătoare a minții față de ocările îndreptate asupra noastră și în săvârșirea de rugăciuni sincere pentru cel ce face aceste ocări. Blândetea este sprijinătoare a răbdării, poartă de intrare a dragostei, mamă a dreptei socoteli, căci (cf. Psalm 25, 8-9), celor blânzi, Domnul le arată cărările sale.

Omul blând nu recurge nicidecum la mijloace forțate spre a-și atinge scopul propus. Omul blând se poartă cu iubire chiar și față de cel rău, așteptând cu răbdare dezarmarea și capitularea lui. În ale sale îndemnuri la sfințenie, adresate Romanilor (12, 20-21), Sf. Ap. Pavel recurge la Proverbele lui Solomon (25, 21-22), prin cuvintele: „De flămânzește vrăjmașul tău, dă-i să mănânce pâine, dacă însetează, dă-i apă să bea, fiindcă așa grămădești carbuni aprinși pe capul lui... Nu te lăsa biruit de rău, ci biruieste răul cu binele“. Și iarăși, a zis Iisus, în Predica sa de pe Munte: „Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blastămă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatamă și vă prigonesc, ca să fiți fiii Tatălui din ceruri...“ (Matei 5, 44-45). Procedând așa, cel rău este pus în situația de a dezarma și a capitula, în împărăția pe care Domnul a venit să o întemeieze și pentru care cei blânzi și-au adus aportul.

Iată deci temeiul pentru care Domnul i-a fericit pe cei blânzi cu făgăduința, că ei vor moșteni pământul. Aici nu este vorba despre pământul asupra căruia a căzut osânda, pentru căderea în păcat a primei perechi de oameni: „Blestemat să fie pământul... cu truda să te hrănești din el... Spini și pălămidă să-ți aducă și să mănânce buruienile câmpului“ (Facere 3, 17-18). Celor blânzi le-a lăsat Domnul spre moștenire un pământ nou, refăcut, în care se va instăpâni împărăția lui Dumnezeu. Despre acesta, Apocalipsul Sf. Ioan Teologul spune: „Am văzut un cer nou și un pământ nou, căci cerul cel dintâi și pământul cel dintâi au trecut“ (Apoc. 21, 1). Psalmistul David (Psalm 37, 11) spune, că „numai cei blânzi vor moșteni pământul și se vor bucura de pace statornică“ (Vasile Gheorghiu, op. cit., vol. I, 1925, p. 200).

Trimițându-i pe apostolii săi la propovăduire, alături de altele, Iisus le-a recomandat și blândetea, prin cuvintele: „... fiți blânzi ca porumbeii“ (Matei 10, 16). Pentru dragălașenia lor, pline fiind de o exemplară delicatețe, aceste păsări se bucură de o deosebită simpatie din partea oamenilor. Iisus le-a cerut apostolilor săi ca - asemenea porumbeilor - să-și păstreze toată blândetea, curățenia și noblețea sufletului lor (V. Gheorghiu, op. cit., vol. II, p. 366).

Este greu să-ți dovedești blândetea, răbdarea și mila, atunci când ești în suferință. Cu toate acestea, în clipele de amărăciune și de deosebit zădărnici, în Ghetsimani, inima bună și blândă a Mântuitorului a avut compătimitate față de slăbiciunea în comportare a ucenicilor săi. Tratându-i ca pe niște copii slabi și obosiți, i-a lăsat să se odihnească, având cuvinte de cruțare, adică de tratare cu blândete și de iertare față de ei, căci - a zis Iisus: „Duhul este osârduitor, dar trupul neputincios“ (Matei 26, 41). În decursul patimilor sale, s-a vădit blândetea Mântuitorului și aceasta chiar a crescut, odată cu suferințele (A. Huonder, La picioarele Mântuitorului, vol. II, prelucrare în românește de I. Moșoiu, Sibiu, 1937, p. 27-28). Dacă față de Apostoli a avut numai cuvinte de blândete și cruțare, față de vrăjmașii săi n-a avut nici o vorbă aspră. Mai mult decât atât, răstignit fiind între doi tâlhari, Iisus s-a rugat pentru cei ce l-au dat pe el morții, grăind: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac“ (Luca 23, 34).

Blând ca un miel, a răbdat Iisus suferințele pe drumul Calvarului, adevărindu-se cele profețite de proorocul Isaia, înainte cu 700 de ani și mai bine: „Ca o oaie spre junghiere s-a adus și ca un miel fără de glas, înaintea celui ce-l tunde, așa nu și-a deschis gura sa...“ (Isaia 53, 7).

V.T. ne oferă exemplul strălucit de blândete al lui Iosif, fiul lui Iacob, care vândut fiind de frații săi, a ajuns în robie și apoi în temniță, în Egipt. Prin comportare plină de blândete, a scăpat și din robie și din temniță. Cu vrerea lui Dumnezeu, a ajuns a fi al doilea după Faraon în Egipt. Iosif nu s-a răzburat pe frații săi, veniți în Egipt să cumpere bucate. Dimpotrivă, la întâlnirea cu ei a vărsat lacrimi de bucurie și i-a tratat cu blândete. Mai mult decât atât, Iosif a ajuns a fi ocrotitorul a lor săi în Egipt, în ținutul Goșen.

A fi blând însemnează - în primul rând - a fi cu bunăvoință față de orice om. Prin blândete, omul este în stare a muia orice inimă, oricât de împietrită și este în stare să domesticească chiar și fiarele sălbatice. Proverbul ne spune că „mielul blând sughe la două oi“, bine știind, că mielul infometat își caută cu stăruință oaia care l-a născut.

Samarineanul milostiv rămâne peste veacuri model clasic de într-ajutorare cu blândete, prin iubire și milă față de cel ajuns în grea suferință. Aceasta este de importanță, căci samarineanul - de fapt - nu avea nici o obligație și nici nu era măcar de același neam cu cel căzut între tâlhari.

Primul martir al Bisericii creștine, arhidiaconul Ștefan, era plin de Duhul Sfânt și cu duhul blândetei. Asemeni Domnului Hristos, în timp ce-l ucideau cu pietre, cu inimă cucerită, s-a rugat pentru vrăjmașii săi, zicând: „Doamne, nu le ține în seamă acest păcat!“ (Fapte 7, 60).

În Biserica noastră dreptmăritoare, Sf. ierarh Nicolae - prin troparul său - este venerat ca „îndreptător credinței și chip blândetei... pentru aceasta ai câștigat cu smerenia cele înalte...“.

Cu câtă blândete și căldură sufletească și-a învăluit Sf. Fecioară Maria pe Fiul său și Dumnezeu nostru, în fuga în miez de noapte, din calea celor ce căutau să ia viața pruncului. Cu aceeași blândete și neînfricoșare a ieșit în întâmpinarea Fiului său, pe drumul crucii, spre a-i aduce alinare. Cu blândete și cu dragoste de mamă a stăruit la poalele crucii Fiului său, când prin sufletul său a trecut sabia.

Din pilda de blândete și gingașă duioșie a

Sfintei Fecioare Maria s-au împărtășit mamele celebre din veacul de aur al Bisericii, căci s-au învrednicit ca din fiii lor să se ridice mari ierarhi, dascăli străluciți și sfinți ai dreptei credințe.

Cu blândete și cu multă răbdare s-a străduț Anastasia Șaguna pentru cei trei fii ai săi, până i-a redobândit pentru ortodoxie, între care, cel mai mic, Anastasiu, sub numele Andrei, avea să devină cel mai mare mitropolit ortodox al Ardealului.

Câte mame anonime n-au fost reliefate ca modele depline de blândete, dragoste, bunăvoință și stăruință pentru educarea propriilor lor odrasle, în spiritul învățării lui Hristos?

În relațiile sociale, morală creștină le cere superiorilor să-i trateze cu blândete și cu părintească ocrotire pe inferiorii lor. Să nu se poarte cu mândrie și nici cu asprime față de inferiorii lor. Li se cere să se intereseze de problemele cu care se confruntă inferiorii, să-i îndrume cu blândete, să le vină într-ajutor, cu îndrumări, cu sfaturi și chiar și cu ajutor material.

Exemple de tratare cu blândete a semenilor se întâlnesc și în zilele noastre. Sunt oameni care nu se supără nici atunci când unii li se adresează cu cuvinte nepotrivite sau când alții caută să le facă rău. Chiar dacă exemplele de acest fel sunt rare - am zice de ordin meteoritic - fapt este că facerea de bine își găsește mulțumirea în lăuntrul sufletului lor. O primă răsplată benefică de care se bucură este moralul liniștitor, promovat de blândete, urmată fiind de smerenie, ambele împreunate cu facerea de bine. Binecredinciosul este deplin incredințat, că Fiul lui Dumnezeu își îndeplinește cu desăvârșire făgăduința făcută și celor blânzi, în împărăția sa.

Prof. PETRU DUMITREASĂ

Cărturari sibiieni de altădată

Un alt apărător al drepturilor românești: Ilie Măcelariu

Localitatea Miercurea Sibiului - deși multă vreme majoritar săsească - a dat, totuși, neamului românesc câteva personalități, între care trebuie să consemnăm pe juristul Ilie Măcelariu (1822—1891), sculptorul Cornel Medrea (n. 1838), Victor Precup (n. 1839), căpitan în 1918, când îl însoțea pe profesorul Nicolae Bălan la Iași pentru a duce tratative cu Guvernul României, în legătură cu unirea Transilvaniei, mai târziu general.

Ilie Măcelariu face parte din „generația“ revoluției din 1848—1849, dar care și-a continuat lupta național-politică și după realizarea statului dualist Austro-Ungaria în 1867. S-a născut într-o familie de români instăriți din Miercurea Sibiului, la 30 aprilie, 1822. A făcut școala primară în Sibiu, probabil

la sași. A continuat la Gimnaziul de aici (actualul Colegiu „Gheorghe Lazăr“), între anii 1837—1842. Apare în registrele școlare sub numele de „Fleischer Elias Mercuriensis“, „neunit“, promovată în fiecare an școlar cu „eminens“. Între colegii săi de gimnaziu - mai mari sau mai mici - apar Ioan Hannia, Ioan Axente (Sever), Iacob Bologa și alți tineri români, care, mai târziu, se vor angaja în mișcarea revoluționară din 1848/1849. A făcut apoi studii de Filosofie și Drept la Cluj, unde va fi coleg cu alți tineri entuziaști, care vor lupta pentru neamul lor în anii revoluției, ca Avram Iancu, Alexandru Papiu Ilarian, Iosif Hodos, Neagoe (Nicolae) Popea, Constantin Secăreanu, Ioan Pușcariu și mulți alții. În 1847 era

„practicant“ la „Tabla regească“ din Târgu Mureș.

A fost prezent la Adunarea națională românească de pe Câmpia Libertății, din 3/15 mai 1848, fiind ales și în delegația - condusă de episcopul unit Ioan Lemeni de la Blaj - incredințată cu prezentarea „petiției naționale românești“ Dietei de la Cluj. După Adunarea de la Blaj din septembrie 1848, când s-a hotărât înarmarea națiunii române, s-a format o prefectură, în zona Sebeș-Miercurea, condusă de Dionisie Pop Marțian. În cadrul acestei prefecturi a fost ales ca tribun și tânărul Ilie Măcelariu, având misiunea de-a asigura legăturile dintre Sibiul și Munții Apuseni. În primă-

(Continuare în pag. a 7-a)

Pr. Prof. MIRCEA PĂCURARIU

Sfântă biserică de lemn

Sfântă biserică de lemn,
Și azi ne dai măreț îndemn

De mult, de secole tu străjulești
De mult, la poarta Țării Românești.

Să nu-ți răpească hoții bogăția
Pismașii să-ți strice cumva mândria

În tinda ta strămoșii învățară slova
Iar slujitorii tăi ne neteziră vorba.

Un Ivirean Antim și Varlaam
Ți-au fost observatori la geom.

Și de vrei, ori de nu vrei,
Te mândrești cu Dosoftei.

Și ai tăi mii de slujitori,
Te-au înălțat de subsutori.

Să fii mereu un dascăl silitor
Să-nveți poporul truditor
Să-nplinească ce-i dator.

Ale tale vechi bărne și pictura de pe ele
Au făcut ca să atârne sus pe turla-ți, multe schele
Cari și azi ne luminează sus pe dealuri și pe văi
Unde străjulești de veacuri, martoră la fiii tăi.

Pentru tot ce tu ne-ai dat, a țării stăpânire,
Te-a îngrădit prin lege cu înaltă prețuire.

Să rămâi ca far pe firmament
Pentru țară pe veci - istoric monument.

Pr. ALEXANDRU BURSAȘIU

P.S. Lucian Mic

(Urmare din pag. 1)

frecventat cursurile Seminarului teologic de la Caransebeș pe care l-a absolvit în anul 1992. Își continuă studiile teologice la Facultatea de Teologie din Sibiu, luându-și licența în anul 1996 cu lucrarea „Istoria lausiacă de Paladie”. Simțind de mic copil atracție pentru monahism va intra ca frate la mănăstirea Hodoș-Bodrog din eparhia Aradului, unde la 1 aprilie 1990 va fi hirotonit ieromonah devenind slujitor al altarului acestei mănăstiri apoi al mănăstirii Arad-Gai.

În septembrie 1992 se transferă în postul de preot la catedrala mitropolitană din Timișoara, iar la 1 august 1994 va fi numit starețul mănăstirii Izvorul Miron-Românești din cadrul Arhiepiscopiei Timișoarei. În decembrie 1999 este hirotesit protosinel, iar în ianuarie 2000 va primi rangul de arhimandrit din partea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Concomitent cu funcția de stareț al mănăstirii de la Românești va îndeplini și încredințarea de exarh al mănăstirilor din Arhiepiscopia Timișoarei, funcții pe care le-a deținut până la data alegerii de către Sfântul Sinod în postul de episcop vicar al acestei eparhii.

Festivitățile solemne ale hirotoniei și instalării P.S. Sale Lucian Mic au început sâmbătă, 30 septembrie, odată cu oficierea vecerniei de către un sobor de preoți avându-l în frunte pe noul ales episcop vicar. După terminarea serviciului religios s-a oficiat rânduiala iposifierii, adică chemarea la arhierie a Prea Cuviosului Arhimandrit Lucian Mic care a răspuns cu vă-

dită emoție, făgăduind că va respecta toată viața jurămintele de arhierie ce urmează să le deponă.

Duminică, 1 octombrie, zi în care Biserica Ortodoxă Română sărbătorește „Aco-perământul Maicii Domnului” s-a desfășurat în catedrala mitropolitană din Timișoara ceremonia hirotoniei noului episcop vicar, săvârșită de către Î.P.S. Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae și Prea Sfințitii Episcopi Timotei al Aradului, Laurențiu al Caransebeșului și Sofronie al Gyulei. La această mare sărbătoare a eparhiei pe lângă numeroși preoți au fost prezenți și reprezentanții celorlalte culte din Timișoara și județ, reprezentanți ai autorităților civile și militare precum și un mare număr de credincioși. Un moment deosebit a fost acela în care candidatul și-a scris mărturisirea de credință răspunzând întrebărilor adresate de către înalții ierarhi amintiți.

Slujba arhierescă a continuat cu celebrarea Sfintei Liturghii, la momentul hirotoniei propriu-zise rostindu-se rugăciunile convenite de către ierarhii slujitori, după care noul arhierie a preluat protia slujbei până la sfârșitul liturghiei. La finalul slujbei a luat cuvântul Î.P.S. Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae arătând că vremurile actuale cer Bisericii o misiune mai puternică pe plan pastoral-duhovnicesc, nu mai puțin în ce privește asistența socială, acestea fiind și motivațiile solicitării și alegerii unui episcop vicar pentru Arhiepiscopia Timișoarei.

În încheiere Prea Sfințitul Lucian Mic, noul epis-

cop vicar, a mulțumit înainte de toate Bunului Dumnezeu pentru că l-a învrednicit să pășească pe drumul greu și anevoios al arhieriei. Rememorând toate etapele vieții sale care, spune Prea Sfinția Sa, l-au marcat într-un fel sau altul, evenimentul la care nu doar că este martor, dar este chiar el ales să fie în centrul lui, îl covârșește mai mult decât orice: „Mă apropii de Sfânta Taină a arhieriei așa cum se apropie orice credincios de Sfintele Taine, cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste... a mărturisit noul ales. La Taina Hirotoniei una din rugăciunile esențiale spune: Dumnezeu-iesc Har care pe cele neputincioase le vindecă și pe cele cu lipsă le împlinește, aceste cuvinte cred că mi se potrivesc, pentru că mă simt neputincios, slab, și lipsit de orice faptă bună, dar Dumnezeu-iesc Har mă va ajuta. Doresc să mă fac pildă tuturor credincioșilor cu cuvântul și cu fapta, dar mai ales doresc să-l slujesc pe Hristos cu toată puterea ființei mele”.

Astfel pentru Arhiepiscopia Timișoarei alegerea celui de-al treilea episcop vicar, reprezintă un eveniment important și nu mai puțin dător de nădejdi în ceea ce privește diversificarea responsabilităților duhovnicești, pastorale, misionare, sociale, administrative și gospodărești la nivel eparhial. Ținând cont de forța și vigoarea specifice vârstei și pe de altă parte luând în considerare vrednicile proprii ale noului episcop vicar credem că alegerea făcută își va dovedi rezultatele dorite de fiecare cleric și credincios al acestei eparhii.

P.S. Petroniu Sălăjanul

(Urmare din pag. 1)

Pentru că creștinii ortodocși sunt majoritari totuși, Prea Sfințitul Dr. Ioan Mihălțan al Oradei a socotit că ar fi nevoie și de un Arhierie vicar, căruia să-i încredințeze sarcini misionar-pastorale, culturale, cât și alte probleme administrative.

Prea Sfințitul nostru episcop fiind și profesor de teologie, a avut și posibilitatea de a cunoaște studenți teologi, care să aibă și talanții, dar și chemare spre viața călugărească și apoi vrednicia arhieriei. Așa l-a întâlnit la Cluj pe tânărul student Petru Florea, care s-a născut la Târgu-Mureș, la data de 30 noiembrie 1965, din părinții Traian și Fira Florea. Aici a început școala primară și prima treaptă de liceu, iar apoi cursurile Seminarului teologic din Cluj-Napoca. În iulie 1988 a dat examen de admitere la Institutul Ortodox din Sibiu și a fost declarat admis. În perioada septembrie 1988, până în iunie 1989 și-a satisfăcut stagiul militar ca soldat cu termen redus, într-o unitate militară din Lugoj, județul Timiș.

În anul universitar 1989—1990 a urmat cursurile anului întâi la Institutul Teologic din Sibiu. În octombrie 1990 s-a transferat la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca (nou înființată), pe care a absolvit-o în iunie 1993, fiind șef de promoție. Teza de licență a avut titlul: „Moise la interferența realității istorice și a reflecțiilor patristice”, și a fost susținută în sesiunea iunie 1993, sub conducerea Pr. prof. Dumitru Abrudan de la Sibiu. Nota obținută a fost 10, iar ca medie generală a celor patru ani de studii a fost 9,67.

Ca student a participat la cea de-a 7-a Adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericii, la Canberra, Australia, fiind reprezentantul studenților Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și membru al delegației Bisericii Ortodoxe Române.

La întoarcerea din Australia a prezentat, pe scurt, lucrările acestei adunări în Cotidianul mureșan „Cuvântul liber” din 25 aprilie 1991, într-un articol intitulat „Vino, Sfinte Duh!” Tot ca student a mai publicat în revista „Logos” a Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca nr. 1/1991, articolul „De la Eden la Paradis”.

În anul universitar 1993—1994 a urmat cursuri de greacă modernă, în cadrul secției de Filologie a Facultății de Filozofie din Tesalonica — Grecia, pe care le-a absolvit cu calificativul „exceptional”. Apoi în perioada iunie 1994 — decembrie 1998, a făcut cursurile de doctorat la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Tesalonica.

În perioada anilor de studii în Grecia a fost de trei ori în misiune creștină la Calcutta, în India, unde a predat elemente generale de învățatură creștină ortodoxă, creștinilor ortodocși de acolo.

În urma experiențelor misionare în Orientul Îndepărtat a publicat articolul „India: Sharina is divine”, în revista americană „Orthodox Christian Mission Center” nr. 2/1994.

În primăvara anului 1998

a publicat cartea „Opera exegetică a Sfântului Maxim Mărturisitorul”, la editura Academos din Târgu-Mureș.

La 15 decembrie 1998 și-a susținut teza de doctorat cu titlul „Literatura patrologică românească în secolul XX”, la Facultatea de Teologie din Tesalonica, obținând calificativul „exceptional”.

Drept urmare la 15 ianuarie 1999 a depus jurământul de doctor în teologie la aceeași facultate.

Întors în țară la 4 februarie 1999 a dat examen și a fost admis ca preparator la disciplinele: Catehetică, Omiletică și Practică-pedagogică, la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, urmând apoi ca la 10 aprilie 1999 să fie hirotonit diacon, iar la 11 aprilie 1999, preot celibatar, pe seama catedralei arhiepiscopale din Alba Iulia.

Pe parcursul anului 1999 a publicat următoarele articole:

— „Misterul morții”, în „Credința Ortodoxă”, revista Facultății de Teologie din Alba Iulia, nr. 2/1999;

— „Incursiune în absolut”, în „Legea Românească”, revistă religioasă a Episcopiei Ortodoxe Române a Oradei, nr. 3/1999.

În vara anului 1999 a predat la Calcutta, în India, cursuri aprofundate de teologie ortodoxă preoților ortodocși din Bengalul de Vest. Tot în anul 1999 a fost invitat de două ori la Târgu-Mureș, unde a conferențiat în cadrul serilor duhovnicești din Postul Paștelui și al Crăciunului.

În anul 2000 a publicat articolele:

— „Sfinții îngeri”, în „Legea Românească”, nr. 1/2000;

— „Rătăcirile acestui veac”, în „Legea Românească”, nr. 2/2000;

— „Crearea omului la Sfinții Părinți”, în „Credința Ortodoxă”, revista Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, nr. 1/2000.

De asemenea în Postul Paștelui din anul 2000 a ținut o conferință la Târgu Mureș și alta la Oradea, în cadrul serilor duhovnicești.

Urmare a deosebitei sale activități pe tărâm pastoral-misionar cât și cultural a fost distins cu rangul de iconom-stavrofor.

La 27 iunie 2000 a fost înalt Prea Sfințitul Părinte Arhiepiscop Andrei Andreicuț de Alba Iulia, fiind închinoviat la catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia, care are regim de mănăstire, schimbându-se numele din Petru în Petroniu. În aceeași zi a fost ridicat la rangul de protosinghel.

Ziua de 12 septembrie 2000 va rămâne pentru Prea Sfințitul Petroniu Florea o zi de aleasă pomenire, pentru că atunci, ca urmare a propunerii Prea Sfințitului Dr. Ioan Mihălțan, Episcopul Oradei, a fost ales de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, ca Arhierie vicar al Oradei. Potrivit rânduielilor Bisericii Ortodoxe, în 14 septembrie a fost ridicat la rangul de arhimandrit.

În ziua de 1 octombrie 2000, tânărul arhimandrit a fost hirotonit episcop. A primit titlul de „Sălăjanul”. Este și acest lucru inedit, deoarece în istoria Bisericii noastre nici un alt arhierie nu a avut această ti-

tulatură. Zonei Sălăjului se cuvenea să i se acorde această cinste. Nu vom putea uita vreodată valoarea istorică a Porolissumului (Moigrad) și tot ceea ce e sfânt și scump pe acel ținut românesc. Poate fi socotită și aceasta o rânduială a lui Dumnezeu.

Slujba de sfințire întru arhierie a iposifiului Petroniu s-a săvârșit în duminică a 19-a după Rusalii (1 octombrie 2000).

În repetate rânduri a mărturisit aceasta, Prea Sfinția Sa vine de la Târgu-Mureș la Oradea, unde de veacuri au trăit români, maghiari și alți etnici și prin urmare are inoculată în suflet această dorință de trăire în frățietate.

Având în vedere o experiență a Eparhiei Oradei din urmă cu peste 50 de ani când la Oradea venea, la chemarea episcopului martir Roman Ciorogariu, fost profesor de teologie de la Arad, un tânăr teolog, Dr. Nicolae Popoviciu (33 ani), profesor de dogmatică la Sibiu și pe care Bihorul nu-l va uita niciodată pentru tot ceea ce a făcut și în mod deosebit pentru jertfa lui pentru Biserica și Neam, ne punem mari nădejdi în tânărul ierarh care vine la noi din inima Transilvaniei. Din acea zonă a țării, de la Biertan venea și Nicolae Popoviciu.

O coincidență poate, dar și o speranță pentru binele Bisericii noastre și pentru înnoirea ei și în acest colț de țară românească.

Sfânta Liturghie din duminică de 1 octombrie 2000, când a fost hirotonit ca episcop Arhierie vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradei a fost săvârșită de mai mulți ierarhi transilvăneni: Î.P.S. Sa Dr. Andrei Andreicuț al Alba-Iuliei, P.S. Sa Iustinian Chira al Maramureșului și Sătmarului, P.S. Sa Dr. Ioan Mihălțan al Oradei, P.S. Sa Vasile Someșanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Clujului, P.S. Sa Iustin Sigheteanul, Arhierie vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului și desigur preoți și diaconi din toate aceste eparhii.

Alături de credincioșii Bisericii cu Lună și ai Bisericii Sfântul Nicolae din Oradea au fost de față și alți mulți credincioși și persoane oficiale din conducerea de stat. Atât în Biserica cu Lună cât și la agapa ce a avut loc la restaurantul „Transilvania” s-au ținut cuvântări. Toți cei care au luat cuvântul și-au pus mari nădejdi în viitor, și într-o colaborare între cei doi ierarhi ortodocși. Nu se poate trece cu vederea că de față au fost și Episcopii Ioszeff Tempfli, romano-catolic, și Virgil Bercea, greco-catolic, care au rostit cuvântări adecvate momentului, în care au căutat să scoată în evidență importanța colaborării și a frățietății.

Având în vedere și vârsta tânără a Prea Sfințitului Petroniu cât și înalta sa pregătire teologică și culturală, preoțimea și credincioșii ortodocși din Eparhia Oradei își pun mari nădejdi în Prea Sfinția Sa.

Acum, la începutul drumului, în slujirea arhierescă, îi dorim Prea Sfințitului Dr. Petroniu Florea-Sălăjanul, ani mulți cu sănătate și rodnică arhipăstorie aici la brazda de vest a României.

Simpozionul internațional

(Urmare din pag. a 2-a)

derator, Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Abrudan, decanul Facultății de Teologie din Sibiu, secretar, Pr. Conf. Univ. Dr. Ioan Popescu (Pitești), referent Arhid. Prof. Dr. Gheorghe Holbea; intervenții: Diac. Prof. Univ. Dr. Petre I. David (București), Dl. Conf. Univ. Dr. Emil Bartoș (Oradea), Pr. Conf. Univ. Vasile Răducă (București), Pr. Conf. Univ. Ioan Popescu (Pitești), Dl. Conf. Univ. Dr. Gheorghe Angelescu (Craiova), Dl. George Alexe (S.U.A.).

III. Receptarea operei teologice a Părintelui Stăniloae în lumea creștină, moderator, Prof. Univ. Dr. Remus Rus (București), secretar, Pr. Lect. Univ. Dr. Dumitru Pinte (București), referent Pr. Prof. Univ. Dr. Ion Bria (Geneva); intervenții: Prof. Univ. Dr. Stilianos Papadopoulos (Ate-na), Pr. Marc Antoine Costa de Beauregard (Paris), Pr. Conf. Univ. Dr. Ioan Tulcan, decanul Facultății de Teologie din Arad, Pr. Prof. Univ. Dr. Vladimir Peterca (Iași), Dl. Prof. Univ. Hermann Pitters (Sibiu), Pr. Conf. Univ. Alexandru Stan (Târgoviște), Pr. Ioan Ioniță (S.U.A.), Pr. Lect. Univ. Dr. Nicolae Moșoiu (Sibiu).

IV. Cosmologia și implicațiile ei ecologice, moderator, Pr. Conf. Univ. Dr.

Nicolae Achimescu (Iași), secretar, Diac. Asist. Univ. Dr. Doru Costache (București) referent, Pr. Conf. Univ. Dr. Ștefan Buchiu (București), intervenții: Pr. Conf. Univ. Dr. Tache Sterea (București), Pr. Constantin Polkov (Federația Rusă), Diac. Asist. Univ. Dr. Doru Costache (București), Pr. Theodor Damian (S.U.A.).

Din referatele și intervențiile pe secțiuni s-a desprins clar ideea că cercetarea și interpretarea operei Părintelui Dumitru Stăniloae cunosc o largă receptare academică și ecumenică. Posibilitatea acestei receptări se datorează existenței unor teze de doctorat despre viața și opera sa, scrise și chiar publicate în țară și în străinătate, și totodată, traducerii Dogmaticii și a altor cărți și studii în limbi de circulație. S-au făcut mai multe recomandări, două dintre acestea fiind de maximă urgență: introducerea studiului operei Părintelui Stăniloae în învățământul seminarial și universitar și editarea operelor complete.

Ședința solemnă desfășurată în rotunda Palatului Patriarhiei, a fost deschisă de Prea Fericitul Părinte Teoctist, care a avut cuvinte de apreciere la adresa simpozionului, mulțumind tuturor pentru par-

ticipare și efortul depus, pentru omagierea Părintelui Stăniloae. A urmat prelegerea cu titlul: *Impactul operei Părintelui Stăniloae asupra teologiei și culturii contemporane*, susținută de Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Popescu, în care, prin argumente peremptorii, s-a subliniat relevanța operei Părintelui Stăniloae pentru dezvoltarea teologiei și culturii contemporane, în contextul secularizării și indiferențismului religios. Ședința solemnă s-a încheiat printr-o foarte emoționantă intervenție a Doamnei Lidia Ionescu Stăniloae, care a amintit încă o dată celor prezenți că nu se poate teologhisi doar cu rațiunea, ci teologul se caracterizează prin delicatețe și gingașie, prin smerenie și iubire față de toți oamenii.

Deosebit de mișcătoare a fost și slujba Parastasului din cimitirul Mănăstirii Cernica, săvârșită de Prea Fericitul Părinte Teoctist și de mai mulți membri ai Sf. Sinod. Înalt Prea Sfințitul Părinte Mitropolit Daniel, discipol apropiat al Părintelui Stăniloae l-a prezentat în calitate de teolog al Învierii.

Participanții au plecat mulțumiți de faptul că viața Părintelui Stăniloae tinde să devină model pentru teologii mai tineri, iar opera sa, sursă de inspirație.

Pentru aceasta te-am lăsat în Creta, ca să îndreptezi cele ce mai lipsesc și să așezi preoții prin cetăți, precum și-am rânduit: (Tit 1, 5), îi scrie Sf. Apostol Pavel lui Tit, instituit episcop al Bisericii din insulă. Grec din Antiochia, de felul său, Tit a primit botezul în orașul natal, devenind astfel unul dintre primii creștini ai metropolei de pe fluviul Orontes (Fapte 11, 20—21), mai mult, unul rămas netăiat împrejur, cu toate presiunile iudaizantilor ierusalimiteni asupra celor din Biserica Antiochiei (Gal. 2, 3—5). Deși rânduit episcop, Tit va fi trimis în misionariat — în Dalmația, spre exemplu (II Tim. 4, 10) — de către Apostolul neamurilor, iar locul său, în Biserica din Creta, va fi suplinit de alți colaboratori ai Sf. Apostol Pavel, ca Artemas ori Tihic (Tit 3, 12). Ajungând la o vârstă respectabilă, Tit a murit în Creta, Sfintele sale moaște fiind azi păstrate în biserica San Marco din Veneția¹.

Creta epocii apostolice era unită, încă din timpul domniei lui Augustus, mai precis din anul 27 î.Hr., cu Cyrenaica (aproximativ porțiunea de coastă din actuala Libie), formând o singură provincie senatorială, sub comanda unui pretor, cu capitala la Gortyna. Ea a fost, de fapt, cucerită de proconsulul Q. Metellus, în cadrul campaniei militare romane împotriva piratilor din zonă, campanie desfășurată între 68—66 î.Hr. Insula a devenit vestită în Imperiu pentru uleiul produs, alături de vin și fructe sudice, motiv pentru care a și cunoscut o reală prosperitate².

Zestrea istorică a Cretei este impresionantă pentru omul epocii noastre, în special datorită rezultatelor repetatelor campanii arheologice, începute în 1899 de Sir Arthur Evans pe cheltuielă proprie și continuată, de către diferitele școli de arheologie, până azi. Ea a fost prima insulă din Egeea populată încă din neolitic, iar analizele de Carbon 14 au dat, pentru cel mai vechi nivel (strat arheologic) de civilizație anul 6100 î.Hr., în vreme ce pentru cel mai nou, anul 3730 î.Hr. În perioada mileniiilor VII—III, pe coasta lungă de 1000 km ai insulei au debarcat diferite populații mediteraneene din sudul Asiei Mici, din Siria și Palestina, nu însă din Europa. Nu se știe cărei familii lingvistice aparțineau cretanii, în tot cazul, nu celei ariene — ce apare în Europa abia către 2000 î.Hr. —, nici celei semite.

Începând cu cel de-al XVII-lea secol, influența cretanilor s-a extins spre nord, spre Peloponez — arie de colonizare pașnică și în etape — unde introduc cultura măslinului și a viței de vie, produsele lor meșteșugărești, cultul marilor divinități, ceremoniile lor religioase, precum și moda în îmbrăcăminte feminină³. Este epoca de înflorire a civilizației cretane, pe care tradiția clasică a legat-o de numele legendarului rege Minos, de unde și sintagma *civilizație minoică*.

Primul val de populații elenice, aheii războinici, coboară din Tesalia și Argolida — loc al civilizației proprii, cea *miceniană*, cu orașe fortificate, gen Tirint sau Micene —, se infiltrează inițial pașnici, apoi vin în Creta în calitate de mer-

Zestrea istorică a Cretei lui Tit

cenari și își impun autoritatea. O autoritate ce i-a costat pe cretani distrugerea palatelor, inclusiv a celui din Knossos, și ruina propriei civilizații. Cât despre distrugerea civilizației cretane în același timp și mod în care a fost distrusă Atlantida, s-o lăsăm pe seama istorioarelor romantice.

Insula Creta era împărțită în mici state-orașe, fiecare cu legile și credințele proprii. Legătura între orașe se realiza prin drumuri pavate, în situația în care, orașe și palate, deopotrivă nu erau fortificate. Existența unor orașe și palate fără elemente defensive, dublate de vile de țară, de același fel, presupune o succesiune cronologică de pace relativă și o expansiune controlată. Chiar anticii, anteriori cu doar câteva secole sau contemporanii epocii apostolice, au remarcat faptul că în Creta nu existau marile animale sălbatice din seria prădătorilor (urși, lupi etc.), nu existau nici chiar șerpi veninoși, ceea ce făcea călătoriile plăcute și inofensive⁴.

În ce privește viața urbană, orașenii, treziți dimineată, se duceau la treburile lor pe străzile pavate, cu trotuar central, dar în genere foarte strâmte. Se pare însă că, în compensație, acestea erau extrem de curate, judecând după marea număr de canalizări în teracotă și de scurgeri, descoperite de arheologii. Uneori, constructorul a împins rafinamentul până la a așeza sub pavaj, ba chiar și sub bazele coloanelor, un strat de piatră ponce pentru a absorbi umiditatea⁵. În tot cazul, locuirea în Creta minoică era destul de rară, și aceasta se poate deduce din dimensiunile reduse ale orașelor timpului. Cifra locuitorilor din centrele urbane obișnuite nu depășea 1500 de suflete, în timp ce populația Knossosului se prea poate să fi ajuns la 7000. Spre comparație, Gortynul, capitala romană a insulei în timpurile apostolice avea sub 30.000 de locuitori. Longevitatea cretanilor minoici era de aproximativ 48 de ani la bărbați și 45 de ani la femei, în vreme ce statura lor era relativ mică, mai precis 1,60 pentru bărbați și ceva mai puțin pentru femei⁶.

Scrierea cretană originară, hieroglică, a fost simplificată, apărând o scriere silabică, numită de arheologii *linear A* (nedescifrată până acum), folosită între 1580 și 1450, când, sub influența valorilor de aheii veniți de pe continent, a fost înlocuită cu o altă scriere, *linear B* (descifrată de pe mai bine de 3000 de tăblițe de lut ars). Scrierea *linear A* cuprindea cam șaptezeci de semne silabice, majoritatea exprimând o consoană urmată de o vocală, iar restul o simplă vocală. Cuvintele erau scrise fonetic și separate prin puncte sau mici linii verticale. În plus, aproximativ 30 de ideograme, însoțite de numere și inspirate parțial din sistemele pictografice, arată sumar cu ce categorii avem de-a face: ulei, vin, smochine etc.⁷.

Începând cu mileniul al III-lea, cretanii erau organizați în sistem clanic, în grupuri de familii de origine — reală sau presupusă — comună. În această epocă, atât locuințele, cât și mormintele erau comune. Cu timpul, puterea politică a clanurilor s-a concentrat — în jurul lui 2000 î.Hr. — în două regate, unul cu centrul la Phaistos, celălalt la Knossos, moment în care se poate distinge și o diviziune socială în patru categorii (clase).

Prima cuprindea clasa sau categoria regilor și a preoților. Tăblițele în *linear B* fac cu deosebită grijă distincția între rege (*wanaka*) și preot (*ijereu*). De menționat că, în general, clerul — preponderent feminin — era numeros și influent. Preotesele și — în poziție secundă — preoții îndeplineau actele de cult, inclusiv inițierile. Regele cretan purta și un titlu generic, acela de *minos*, cam tot așa cum regii egipteni îl purtau pe cel de *farao*n, iar împărații romani, până la Domina și Tetrarhie, pe cel de *Caesar*. Însemnele regale cretane erau sceptorul, securea dublă (*labrys*) și, probabil, floarea de crin⁸.

A doua clasă, mai puțin numeroasă — cretanii nefiind belicoși din cale afară — o constituie cea a războinicilor, care se bucurau de beneficiile aduse de războaie, incursiuni sau prăzi. Astfel, lor li se acordau parcele în teritoriile cucerite, le revenea o parte din prada de război, chiar un anumit procent din prizonierii transformați în sclavi. De fapt, necunoscând nici calul (*iqo*) și nici carul de luptă (*iqija*), ce ajung în insulă odată cu aheii, cretanii au practicat un război de pedestrași, de jaf și ambuscade, în care au înlocuit strategia prin tactică. Obligați, prin însăși meseria lor, să se deplaseze neînecat, războinicii minoici au avut frecvente legături cu străinătatea, motiv pentru care ei au fost mai în măsură decât celelalte segmente sociale ale societății lor să contracteze alianțe matrimoniale cu familiile aristocratice de pe continent sau din insule. Cu titlu de reciprocitate, prinții sau căpeteniile militare străine luau în căsătorie fete cretane⁹.

Cea de-a treia categorie sau clasă o constituia cea a agricultorilor, cu „subramura” sa specifică, cea a crescătorilor de vite. Agricultorii aveau în proprietate personală gospodăria și un lot de pământ. Comunitățile rurale, fiind clanice, posedau în comun vitele, animalele de povară și, de asemenea, sclavii. De altfel, tăblițele din Knossos, scrise în *linear B*, ne spun că țărani de pe la 1300 î.Hr., își numeau boii: Negruțul, Bălanul, Roșcovanul etc. Culesul viilor, însoțit de mari festivități, începea în 15 august și se încheia către 10 septembrie. Recoltarea măslinilor începea mult mai târziu, în noiembrie și se încheia la sfârșitul lui martie anul următor, când fructele prea coapte cădeau de la sine. În ce privește orășenii, puii și rațele abia erau cunoscute de insulari, doar câteva gospodării aveau niște găște pitice importate din Egipt¹⁰.

Se poate spune că, pe la 1500 î.Hr., ca și două sute

de ani mai târziu, cele mai evaluate din comunitățile cu vocație agricolă deveniseră niște entități administrative conduse de un colegiu local dar supuse autorității unui reprezentant al puterii centrale, reprezentant ce purta numele sau titulatura de *qasireu*. Din acest termen, grecii au făcut *basileus*, *basileos* (rege). De precizat că acel *qasireu* cretan sau minoic era un simplu funcționar — și proprietar rural — al celui *wanaka* (rege) din capitală¹¹.

A patra clasă socială era constituită din meșteșugari, care se bucurau de mai multă libertate decât agricultorii și păstorii, datorită faptului că activitatea lor era extrem de utilă tuturor celorlalte clase sociale cretane. Erau finiți la mare cinste, fiind numiți *lucrătorii comunității*¹². Dedal, spre exemplu, artist, arhitect și meșteșugar, în același timp, a construit Labirintul. Legenda spune că Minos, furios pe arhitectul care a îndemnat-o pe soția sa Pasifae să caute aventura amoroasă a cărei consecință concretă a fost Minotaurul, a decis să-l închidă pe Dedal în propria sa construcție, în Labirint — hărăzit inițial doar pentru monstruosul Minotaur — numai că Dedal își confecționează niște aripi și evadează împreună cu Icar. Regele este pe urmele lui. Pretutindeni el făgăduiește răsplătă aceluia care știe să treacă un fir de ață prin spiralele unei cocilii de melc. Dedal, aflat ascuns la regele Camicos, în palatul acestuia de lângă Agrigento (sudul Siciliei), leagă firul de ață de trupul unei furnici, pe care o silește să parcurgă labirintul în miniatură. Și astfel, Dedal arhitectul s-a dat de gol.

Creta minoică a fost supranumită de vecini *Insula Fericiților*. O fericire datorată în mică măsură hazardului, cât neîncetatei reînnoiri. Mai târziu, Creta dedalică va cunoaște o a doua renaștere. Creta elenistică se va umple de cetăți pe care *Pax Romana* le va readuce la înflorire. Simbolul Cretei minoice — pictat cu dragoste de artiștii timpului — a fost narcisa albă a nisipurilor, planta ce renaște mereu. O renaștere concretizată peste secole și secole prin activitatea lui Tit.

Dr. CONSTANTIN ITTU

1. Pr. Dr. S. Verzan, *Stântul Apostol Pavel*, București, 1996, pp. 366—8.

2. *Enciclopedia civilizației romane*, București, 1982, pp. 235—6.

3. O. Drâmba, *Istoria culturii și civilizației*, vol. I, București, 1985, pp. 493—5.

4. P. Faure, *Viața de fiecare zi în Creta lui Minos. 1500 î.e.n.*, București, 1977, p. 98.

5. *Ibidem*, p. 458.

6. *Ibidem*, pp. 312 și 458 pentru probleme de arheologie urbană pp. 161—2 pentru cele demografice, p. 165 pentru cele de vârstă, respectiv pp. 135, 137 pentru cele de statură.

7. *Ibidem*, p. 436.

8. *Ibidem*, p. 281; Drâmba, *op. cit.*, p. 497.

9. Faure, *op. cit.*, pp. 373—4.

10. *Ibidem*, pp. 213, 216, 225; Drâmba, *op. cit.*, p. 498.

11. Faure, *op. cit.*, p. 383.

12. Drâmba, *op. cit.*, p. 499.

30 august 1940 — O zi de doliu național

— 60 de ani de la Dictatul fascist de la Viena —

2. Traseul nefast al Dictatului

Cum propaganda revizionistă horthystă nu putea invoca în sprijinul tezelor sale nici un fel de argument științific și de rațiune majoră, ea a recurs la falsuri și minciuni, deformând realitățile istorice și denaturând situația de fapt existentă în statele successorale, mizând pe ignoranța pe care o creau distanțele de sute și chiar de mii de kilometri și pe mijloacele materiale extrem de bogate de care dispunea.

Ivirea pe scena politicii europene, după primul război mondial, a regimurilor fasciste în unele țări, îndeosebi în Germania și Italia, a căror politică expansionistă convenea de minune revizionistilor de la Budapesta, i-a determinat pe aceștia să caute apropierea de Italia lui Mussolini și Germania lui Hitler. La rândul lor, cei doi dictatori fasciști căutau aliați în vederea războiului pe care aveau să-l declanșeze după terminarea pregătirilor militare, împotriva învingătorilor din primul război mondial, în scopul realizării unui „spațiu vital” pentru popoarele german și italian.

Prin pactul de amicitie din 5 aprilie 1927, între Ungaria horthystă și Italia fascistă, Ungaria se putea bucura pe sprijinul Italiei în satisfacerea pretențiilor sale revizioniste.

Imediat după preluarea puterii de către hitleriști, președintele Consiliului de Miniștri al Ungariei, Gömbös Gyula, care avea vechi legături cu naziștii, a depus eforturi stăruitoare pentru stabilirea unor relații cât mai apropiate și cu Reichul, subliniind, în scrisori personale trimise lui Hitler, „soarta comună” a Germaniei și Ungariei. Gömbös a fost primul șef de guvern care s-a grăbit să meargă la Berlin, după instaurarea la putere a hitleriștilor, fiind primit, cu multă bunăvoință de căpeteniile naziste.

Pe măsură ce hitleriștii își întăreau puterea și treceau la încălcarea tratatelor internaționale, pe măsură ce influența lor era tot mai accentuată în raport cu fasciștii italieni, Ungaria horthystă se orienta din ce în ce mai mult spre Reich, în care vedea principalul sprijin în îndeplinirea scopurilor sale revizioniste, fără a neglija legăturile cu Italia fascistă. Colaborarea strânsă cu Germania hitleristă a constituit o linie permanentă în politica externă a Ungariei horthyste, începând din anul 1933 și până la sfârșitul celui de-al doilea război mondial.

Atitudinea conciliatorie, de cedare în fața pretențiilor puterilor fasciste, pe care au avut-o guvernele țărilor occidentale, a deschis un câmp larg de acțiune Germaniei hitleriste. Mașma de război a Reichului a fost pusă în mșcare și astfel în martie 1938 a fost anexată Austria, în martie 1939 a fost cotoșită și dezmembrată Cehoslovacia — acțiune în care Germania a fost secundată de Ungaria —, la 1 septembrie 1939 a fost atacată și invadată Polonia — dându-se semnalul declanșării celei

diale —, în primăvara anului 1940 au fost invadate Danemarca, Norvegia, Belgia, Olanda, Luxemburg, iar în iunie 1940 trupele germane defilau pe străzile Parisului, Franța fiind și ea ingenunchiată.

Complet izolată, în acele momente ce profilau un dezastru, România a ajuns la discreția Germaniei hitleriste. Exploatând această situație critică, horthystii — pentru a forța mâna protectorilor naziști — au amenințat țara noastră cu declarații de război, masând la granița răsăriteană a Ungariei 250.000 de soldați, pentru a recuceri Transilvania. Totodată, profitând de acordul de la München prin care Anglia și Franța au lăsat mână liberă Germaniei și Ungariei să dezmembreze Cehoslovacia, inaugurându-se astfel politica de cesiuni teritoriale în centrul, estul și sud-estul Europei în favoarea statelor revizioniste, ignorându-se prevederile Tratatelor de Pace de după primul război mondial, stabilite pe principiul naționalităților și în baza dreptului de autodeterminare a popoarelor, cercurile conducătoare horthyste au considerat că a sosit momentul propice pentru împlinirea revendicărilor lor teritoriale; au participat astfel la împărțirea Cehoslovaciei, la 2 noiembrie 1938 și în martie 1939.

Conducătorii horthyști căutau în continuare să-l forțeze pe Hitler să rezolve problema Transilvaniei. Într-o scrisoare din iulie 1940, Horthy se adresa Führerului cu aceeași megalomanie specifică: „Sarcina noastră istorică a fost să asigurăm Europa în fața Răsăritului și aceasta a costat mult sânge... Fără a stăpâni Carpații, noi nu putem îndeplini această sarcină. De aceea stăpânirea Carpaților este pentru noi o problemă vitală. Ardealul este singura fortăreață naturală a Europei și va fi spre binele Germaniei dacă va fi în mâini sigure...”

Părerea lui Hitler asupra României în conflictul ei cu Ungaria, împărțită contelui Ciano în ziua de 7 iulie 1940, era însă următoarea: „Germania este interesată în România, în special datorită importurilor de petrol... Germania ar fi lezată în cazul că România ar fi cucerită și, în consecință, sondele petroliere ar trece dintr-o mână într-alta și ar fi distruse...” Aceeași atitudine adoptând-o și Ciano, în consecință s-a hotărât ca Teleki și Csaki să fie convocați la Berlin în vederea unor convorbiri tripartite germano-italo-ungare. În urma acestor discuții, care au avut loc la München în 10 iulie, dictatorul nazist i-a asigurat pe reprezentanții Ungariei că Germania manifestă simpatie față de revendicările lor, subliniind că cel mai bun lucru ar fi dacă „ar încerca să-și atingă scopul în etape separate și prin negocieri”.

Amenințarea războinică a Ungariei dovedindu-se a fi un simplu bluff, guvernul contelui Teleki începe tratative cu guvernul român,

(Continuare în pag. a 6-a) Prof. MIHAI RACOVITAN

În cadrul discuțiilor purtate între tinerii reprezentanți ai diferitelor Biserici Ortodoxe din întreaga lume, o temă, care a trezit interesul, atât al organizatorilor, dar mai ales al participanților, a fost cea susținută de pr. prof. dr. Ioan Saucă, fost profesor al Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, actualmente profesor la Geneva și membru al Consiliului Mondial al Bisericilor (WCC).

Actualitatea acestei teme, dar și modul structurat, în care a fost prezentată, au facilitat un dialog, în cadrul căruia tinerii au primit răspunsuri la diferitele lor întrebări. În materialul următor doresc să prezint unele aspecte discutate la această temă.

Într-o lume, în care se încearcă permanent înca-

drarea tuturor lucrurilor în tiparele rațiunii umane, chiar și ideea de Dumnezeu se doarește limitată la posibilitatea de înțelegere a oamenilor. Dar Dumnezeu trebuie simțit și trăit, altfel se ajunge la o imagine cu totul falsă și superficială. Rezultatul acestei imagini este asocierea Ortodoxiei cu o ideologie religioasă, care urmărește conservarea unor dogme perimate.

Dar Ortodoxia nu se bazează pe teorii, ci pe o experiență reală. Când apostolilor li s-a interzis să propovăduiască ideile noii învățături creștine, aceștia au refuzat și au înfruntat toate suferințele până la moarte nu pentru că doareau răspândirea unor învățături, ci pentru că L-au cunoscut pe Hristos în mod empiric, fiind conștienți de prezența Lui reală în mij-

Ortodoxie și ideologie

— temă dezbătută în cadrul Festivalului Panortodox de tineret Evia, Grecia 2000 —

locul lor. Referitor la acest lucru. Sf. Grigorie de Palamas arată că: „după ce Hristos a vorbit în viața pământească față de fața cu apostolii, după Cincizecime El a vorbit cu interiorul lor, modelându-i, devenind modele ale Lui”. Acest lucru nu se aplică numai apostolilor, ci tuturor creștinilor indiferent de epoca, în care trăiesc. De aceea, noi știm că credința noastră nu constă în niște teorii abstracte, ci se bazează pe prezența reală a lui Hristos în noi.

Că Ortodoxia nu este o ideologie se poate observa nu numai din experiența

noastră interioară, ci și observând realitățile concrete. Dacă privim analitic atitudinea Bisericii față de societate, față de alte religii și curente religioase, față de ea însăși se poate ușor observa cât de nefondate sunt părerile care doresc identificarea ei cu o ideologie religioasă.

Dar ce este o ideologie? Conform Dicționarului explicativ al limbii române, o ideologie este totalitatea ideilor și concepțiilor care constituie partea teoretică a unui curent, a unui sistem. Caracteristica fundamentală a oricărei ideologii este aceea că pretinde a

oferi o cale spre fericire. În continuare aș dori să evidențiez principalele diferențe dintre atitudinile Ortodoxiei și cele ale unei ideologii referitoare la diferite aspecte ale vieții. Ca punct de referință pentru o ideologie clasică se poate lua comunismul cu toate formele sale de manifestare. Scopul acestei înșirui este de a arăta, pe de o parte cât de diferită este atitudinea Bisericii, iar pe de altă parte de a atrage atenția asupra unor atitudini greșite ale creștinilor, care ar putea transforma învățătura creștină în ideologie.

În primul rând ideologia este un sistem închis, autosuficient. Comunismul interzicea comunicarea cu ceilalți, argumentând că un eventual contact ar putea compromite succesul și ar afecta perfecțiunea sistemului. În schimb, Ortodoxia este deschisă dialogului urmând exemplul oferit de Sfinții Părinți. Aceștia nu au închis niciodată dialogul nici chiar cu ereticii, ci au căutat permanent să-i întorcă la dreapta credință. Atitudinea lor era următoarea: „vă spunem frați căci ne sunteți frați. Veniți să discutăm...”. Dacă aceștia refuzau dialogul și se mențineau în greșală, abia atunci Biserica îi condamna ca eretici.

Din păcate, sunt creștini care preferă să rupă orice legătură cu orice elemente eteroortodoxe, afirmând că un astfel de contact ar întina dreapta credință. O astfel de atitudine este greșită, deoarece este de datoria noastră să împărtășim și celorlalți bucuria noastră de a fi: „văzut lumina cea adevărată”. De aceea, creștinismul devine ideologie dacă negăm necesitatea dialogului cu ceilalți.

O altă diferență este aceea că ideologia refuză categoric noul. De aceea, face eforturi să evite ceea ce este nou, văzând în tot un pericol. Comunismul respingea orice inovație (atât pe plan tehnic, cât și ideologic), pentru că nu era pregătit să o accepte.

Ortodoxia, în schimb, este ca o albină: colindă și cunoaște multe, dar ia numai ceea ce este bine și în conformitate cu învățătura propovăduită 2000 de ani de Biserica. Având o învățătură de credință bine formulată și clar exprimată de Biserica, creștinii pot să privească cu seninătate orice inovație și

să discearnă dacă aceasta este de la Dumnezeu sau de la diavol. Nu trebuie să fie nici paranoici, nici pesimiști sau să vadă peste tot anti-hriști. O problemă de actualitate este atitudinea Bisericii față de Internet. Nu crearea acestuia este rea, ci întrebuintarea lui în scopuri rele. Unii ar vrea o lume fără tentații sau ispite sau cred că ar fi mai bine să ni se ia libertatea, dar atunci omul nu mai are nici un merit, ori tocmai acesta este obiectivul vieții oricărui creștin: prin înfrângerea ispitelor, să devină merituos și să se bucure de răsplata veșnică. Așadar, ca orice inovație tehnică, creștinul trebuie să învețe să o folosească în scopuri bune și să se ferească de păcat.

În sfârșit, ideologia este foarte rigidă. Comunismul pretindea că oferă tuturor fericirea, dar nu oferea spațiu, în care să se manifeste spontaneitatea. Încerca să înscrie în tipare rigide chiar și distracția, anulând orice originalitate, urmărindu-se depersonalizarea individului.

Spre deosebire de această atitudine, Ortodoxia este expresia bucuriei în Hristos. Se știe că Sf. Serafim de Sarov era o persoană deschisă și zâmbea tot timpul. Întrebat de ce are această atitudine, a răspuns: „Hristos a înviat! Bucuria mea”. Aceasta este atitudinea, care trebuie să caracterizeze pe creștini, deoarece, prin Învierea Sa, Hristos ne-a dat nădejdea învierii noastre. Dat fiind acest lucru, nu avem nici un motiv să nu fim optimiști și să avem nădejdea că, dacă urmăm poruncile Lui, Hristos ne va mântui.

O caracteristică comună tuturor sfinților este naturalețea și spontaneitatea. Chiar și astăzi se pot citi pe fețele marilor părinți duhovnicești acea seninătate și liniște sufletească, tocmai datorită libertății de manifestare, pe care o oferă Ortodoxia și pe care ei au știut să o folosească în spre bine. Față de tineri, Biserica are, de asemenea, o atitudine, care nu îngreșește manifestarea tinereții, spunând: „distrăți-vă, dar nu păcătuți!”. Ortodoxia va deveni ideologie atunci când va promova o tristețe și sobrietate exagerată, estompând elanul și optimismul.

(Continuare în pag. a 7-a)

STREZA CIPRIAN,
Student Teolog, an II

(Urmare din pag. 1)

numinos textualizat într-o stare de ek-stază stihială, fixa cântarea poetului într-o organicitate imnică, în cele din urmă ritualică în sens liturgic. Nelinșițiile eului sunt la început percepute, cum spuneam mai sus, stihial, în elementele naturii, în primordii configurând o geografie a misterului genetic și thanatic în același timp.

O proiecție a realului în mitic, simbolic, va duce la o resuscitare a cuvântului în gnoza sa originară, cuvânt menit a transcende scoarta lucrurilor până la dimensiunea lor arhetipală, minoasă.

Într-o poezie cum e *Broasca țestoasă*, poetul cosmicează realul, fixându-l, printr-o prelucrare și schimbare de perspectivă, în idee și simbol. O explozie de imagini într-o dinamică de un crescendo fixează obiectul poetic în ilimitat, în absolut, în cosmos, ca în poezia expresionistilor (așa cum o teoretiza Blaga). Imaginea aceasta a țestoasei ne amintește de o lucrare a lui Constantin Brâncuși.

Volumului de debut i-au urmat altele: *Viața deocamdată* (Ed. Tineretului, 1965), *Infernul discutabil* (Ed. Tineretului, 1967), *Vina* (Ed. Tineretului, 1967), *Vămile Pustiei* (Editura Tineretului, 1969), *Poeme* (Ed. Eminescu, 1976), *Imnele Bucuriei* (Ed. Cartea Românească, 1973), *Imne* (Ed. Eminescu, 1975), *Imnele Transilvaniei* (Ed. Cartea Românească), *Imne* (Ed. Eminescu, col. Cele mai frumoase poezii, 1977), *Imnele Moldovei* (Ed. Albatros, 1980), *Imnele Țării Românești* (Ed. Cartea Românească, 1981) etc. A fost tradus în italiană, maghiară, germană, franceză, japoneză etc. Esșistica este adunată în volumul *Iubirea de patrie* (Ed. Dacia, 1978).

Ca și tălmăcitor din poezia universală s-a aplecat mai cu seamă asupra marilor poezii dintotdeauna: *Cântarea Cântărilor*, Pindar, *Ode I, II, III* (traducerea integrală a operei pindarice, apărută la Ed. Univers, în 1976—1979).

Registrul liric al poetului se schimbă începând cu *Vămile Pustiei*. Poetul juvenil din volumele anterioare devine grav. Ioan Alexandru, cel ce interoga uimit universul din jur devine acum *Ioan al Luminii*, un călător iluminat pe drumurile Damascului ce trăiește sentimentul rătăcirii, asumându-și o altă vârstă

Ioan Alexandru, poet al Logosului

poetică fixată în figurile poetice ale credinței, speranței și devoțiunii căutării lui Dumnezeu. El este primitorul de har care se învrednicește, se nevoiește în ipostaza călătorului pe drumul plin de spini al purificării, traversând vămile văzduhului și proferând cuvintele izbăvitoare care par aș fi pierdut semnul numinos.

Cuvinte ca *Pantocrator*, *Ego sum via* sunt invocate, reiterate în multe texte, având menirea de a reface ontosul divin dinaintea căderii omului în păcat.

Logosul pustiit de neliniști existențiale pătimește în valul vremurilor, poetul e acum un pelerin marcat de păcatele unei lumi ce nu-și re-găsește calea dinaintea păcatului originar. Totul pare înstrăinat de Ființă și Logosul, are pecețile închise izbăvirii. Un poem cum e cel intitulat *Ascensiunea* și dedicat părintelui profesor D. Stăniloae, atinge un maxim al expresivității tragice.

Corabia fantomă ce-l poartă pe eroul liric spre tărâmurile primordiale, spre „Mările mume” ori spre apele neantului ne sugerează o paralelă cu celebra pânză a lui Ioachim Patenier, *Charon trecând Styxul*, aflată la Galeria Prado. Elementul acvatic prins într-un imaginar eleatic și totodată heraclitian, simbolizează moartea și viața, configurând o cosmogonie personală de esență creștin-ortodoxă: „S:mt... Sunt iată dus / Corabia sub mine îngrozită-aleargă / Așing, ajuns-am. ... / Prima oară aud sub mine apele curgând / Pe valuri sunt culcat și se văd mii de stele / Și marea e albastră și de foc / Și mii de coruri, îngeri mă-mprejmuie cântând / Întins pe un potop de aripi / Începe-ascensiunea mea prin vămile văzduhului. / Acolo uite cum rămâne-o mare / Acolo un popor acolo u-te-un schit / O maică, un izvor, acolo un pământ amaric / Și uite acolo un geniu și uite acolo un soare / Și uite-aici e moartea și-ntăii zori de zi!” (*Ascensiunea*).

Eul liric străbate acum bolgiile infernului, tărâmurile eșatologice personificate de metafora Pustiei, și ajunge în cele din urmă să aibă revelația Raiului, trăind cu spaimă și speranță bucuria întâlnirii cu „Cel ce mă privește cu nesfârșită milă și răbdare / De când m-am născut” (*Ego sum*

via). În cele din urmă, poetul este numai bucurie și, ca psalmistul biblic, arde în flacăra adorației și ascultării: „De ce te iubesc într-ata / De ce nu mai / Am pace decât în preajma Ta / Fața mea e numai os și lumină, contemplându-ți / Necuprinsurile. / De n-ai fi în mine insumi / Clădit cu ce-aș tânji după Tine? / Cu cât sunt mai singur cu atât aud / Mai limpez poruncile și alerg smintit / Să le-mplinesc / M-am uscat ca pielea / Întinsă la fum de când aștept să te înduri” (*Bucurie*).

Cu *Imnele* sporesc semnificațiile textului, iar poezia se plasticizează în linia melosului, poetul oficiind sacerdotul pe altarul Logosului: „Graul e templu în care mi s-a dat / Să fiu ca mare Preot sfințelor cuvinte / Să le cunosc cu răvnă să le pasc / În iarba deasă de printre morminte” (*Marele Preot*). Cuvântul este sacramental, iar poetul slujitor profet al „Logosului foc mistuitor”.

Aceste versuri, profesione de credință, ne duc cu gândul la poesitul antic în care poetul era un oracol al Zeului (iar, în creștinism, al lui Dumnezeu), mijlocitor al focului, astfel Pindar, pentru lumea veche de la Delfi și Olimpia, era un asemenea oracol.

În *Imne*, concepția despre poezie a celor vechi apare înobilată de aura creștină ce ne trimite până la Roman Melodul de la Hagia, Sofia, celebru poet al Bizanțului, adevărat „Dante al Orientului”, care a celebrat Logosul întrupat în spiritualitatea creștină, în istorie.

Slujitor Logosului, Ioan Alexandru oficiază în *Imne* diaconia ca mărturie a lui Dumnezeu în fața semenilor vetrei sale. Ființa omului — ne spune Heidegger, mergând pe urmele vechilor greci — își are temeiul în limbă; aceasta survine în istorie abia prin dialog. Poetul, preot sfințelor cuvinte și aflat în dialog cu Ființa în ființare, coborând deci în istorie, va celebra Logosul-Iubire, Logosul-Cale, Adevăr, Viață.

Poetul ridică în aura cuvântului faptele marilor voievozi creștini: Ștefan cel Mare, Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Neagoe și Matei Basarab și Brâncoveanu, martir într-o ortodoxie.

Emblematic pentru cele două culgeri de *Imne* este ciclul *Imnele bucuriei* care

clasicizează genul, încheind „drumul” eului liric ca postulatul al celebrării luminii harice cu care e investit poetul ce are daimonul creației. Aceasta transfigurează totul (nu la modul socratic, ci goethean) în lumină: „Sunt numai râuri de iubire / Sunt numai cel care va fi / Cum aș putea opri această bucurie / Această slavă și această zi”. Extazul comuniunii cu Dumnezeu se manifestă în ipostaza neputinței umane de a accede de la slava Sa, atât prin cuvânt, cât și prin tăcere.

Poezii ca *Lumină lină*, *Trisagion*, *Logos* au ceva din incantația religioasă a imnului litanic în care vocea auctorială nu e pe deplin estompată, deși acolo vorbește nu atât trufia autorului (reflexivă prin natura sa), cât acel limbaj al unei voci „de dincolo”, vocea Atotputernicului.

Logosul transcende totul în Bucurie, Lumină lină. Cum spuneam, este Logosul-Iubire, Logosul-Cale, Adevăr, Viața, Logosul-Patrie.

Poetul e familiar cu geografia și istoria noastră, sinteză a romanității răsăritene, spațiu iluminat al unui „Bizanț după Bizanț”. În *Imne*, Ioan Alexandru fixează reperele strămoșești, acea ortodoxie organică reprezentată iconic în Troițele, Bisericile de lemn din Mazamureș, pe care se sprijină cerul într-o revărsare sofianică.

Exegeții viitori ai poeziei Poetului așezat în vocația de slujitor al Cuvântului haric vor găsi, dincolo de o retorică a religiosului — care, uneori, i s-a imputat — o mitologie de esență creștină, euharistică, în care revin cu insistență motive precum Mielul, Jertfiera Lui, Păstorul, Oaia rădăcită, Apa prefăcută în vin, Vinul și pâinea, Trupul și sângele Mântuitorului: „În iubire nu mai este moarte / Locul ei de celălalt e plin / Ea slujește de departe / Până apa se preface în vin”.

În aproape toate poemele lui Ioan Alexandru de la *Imnele Bucuriei* incoace, adie o blândă lumină creștin-răsăriteană. Poetul, diacon al limbii române, a înțreținut focul sacru al Cuvântului ca locuire. Lucrarea lui Ioan Alexandru își va spori dimensiunea epifanică printr-o receptare postulând o ontologie a religiosului în care se va nevoi cititorul dimpreună cu poetul pe calea purificării, a luminii harice care îndumnezeiește.

30 august 1940

(Urmare din pag. a 5-a)

desfășurate în august 1940 la Turnu Severin. Din cauza pretențiilor exagerate — se cerea un teritoriu din Transilvania de 69 000 km², cu o populație de peste 2 200 000 de români și numai 1 200 000 de maghiari — România a respins propunerile ungare și, în ultima instanță, a oferit ca soluție a diferendului un schimb de populație între românii din Ungaria și maghiarii din România, chiar cu o rectificare de frontieră în favoarea Ungariei.

Bazați pe sprijinul lui Hitler și al lui Mussolini, ungarul au rămas intransigenți, știind că eșuarea tratatelor prin refuzul românilor va provoca nemulțumirea celor doi protectori și că, datorită situației dificile în care se aflau rela-

țiile dintre România și Reich, aceasta va fi silită să accepte soluția pe care i-o va impune Axa.

Ținând seama de dorința ungarilor de a obține teritoriul locuit de secui, Hitler a găsit că includerea teritoriului secuiesc coincide cu interesele strategiei militare a Reichului, care va putea, prin aliata sa, să-și plaseze trupele în apropierea terenurilor petrolifere din Valea Prahovei și pe crestele Carpaților Răsăriteni, în vederea acțiunilor militare viitoare și a trasat pe hartă (sfârșitul lunii august) granițele teritoriului pe care urma să-l primească Ungaria. Guvernul român a fost silit, sub amenințări, să accepte decizia arbitrară și, în termen de 15 zile, să elibereze teritoriul trasat pe harta impusă.

Un alt apărător al drepturilor românești

(Urmare din pag. a 3-a)

vara anului 1849, după ce Ardealul a fost ocupat de trupele revoluționare maghiare, Ilie Măcelariu a fost arestat la Săcel (lângă Sibiu), iar un tribunal revoluționar maghiar l-a condamnat la moarte. A fost grațiat în ultimul moment, de către generalul polonez Iosif Bem, comandantul trupelor revoluționare maghiare, drept răsplătă pentru că Ilie Măcelariu îi salvase de la moarte medicul personal. Nu în zadar se spune că „Dumnezeu lucrează prin oameni“.

După înăbușirea revoluției a funcționat mai mulți ani ca judecător. În 1862 a fost numit judecător („jude regesc“), al scaunului Miercurea, iar la 25 octombrie 1865 „consilier gubernial“ pe lângă Tribunalul din Cluj. În aceeași perioadă a fost ales deputat, din partea scaunului Miercurea, în Dieta Transilvaniei de la Sibiu din 1863—1865, apoi în Dieta de la Cluj, în 1865 și, în sfârșit, în Dieta de la Pesta din anii 1865—1868 (numită și „Dieta încoronării“), întrucât a pregătit unirea Transilvaniei cu Austria, prin „pactul dualist“, care a dus la crearea statului austro-ungar și la încoronarea împăratului Francisc Iosif I ca „rege apostolic“ al Ungariei, în 1867.

În cadrul acestor Diete, Ilie Măcelariu s-a impus prin cuvântările sale, în care încerca să apere autonomia Transilvaniei, prin neanexarea ei la Ungaria. Acțiunile lui i-au atras adeviziunea opiniei publice românești, dar și dezacordul și chiar oprobiul claselor dominante din Transilvania și Ungaria.

Din nefericire, spre sfârșitul anului 1865, apar disensiuni între deputații români, începând să se profileze tot mai clar cele două curente: cel pasivist, care cerea boicotarea luptei parlamentare și cel activist, care preconiza participarea românilor la viața parlamentară. La 7 martie 1867 Ilie Măcelariu și-a început un discurs în Dieta din Pesta în limba română, dar vacarmul a fost atât de puternic (cineva a exclamat: „acesta este dacoromân, se crede la București... jos cu el!“), încât a fost nevoit să continue în limba maghiară. În discursul său, încerca să apere hotărârile luate în Dieta liberală de la Sibiu, din 1863, care stabilise legi privind recunoașterea națiunii române, cu drepturi egale cu cele ale celorlalte trei națiuni, respingea și legalitatea legilor de unire a Transilvaniei cu Ungaria. Reîntors la Cluj, Ilie Măcelariu a primit adrese de felicitare și recunoaștință din numeroase părți ale Ardealului (Brașov, prin

George Barițiu, Făgăraș, Poiana Sibiului, Dobra ș.a.), dar și din partea unor italieni.

În 1868, Ilie Măcelariu milita pentru o dietă democratică — deci majoritar românească — pentru Transilvania istorică și înfiera pactul dualist, într-un discurs parlamentar rostit la 17 iulie 1868. În urma acestuia, Consiliul de Miniștri din Pesta l-a pensionat forțat din postul de consilier gubernial. Au urmat noi scrisori de felicitare și adeviziune. De pildă, după numai câteva zile, reprezentanții românilor din părțile Sibiului îl asigurau că „mărturisirea credinței politico-patriotice-naționale ce ai făcut în Parlamentul pestan și în lumea largă, este mărturisirea credinței noastre, este Evanghelia noastră politică“. Iar unii patrioți din București îi scriau, la 15 iulie 1868: „Demnitatea cu care ai ridicat încă o dată drapelul naționalității noastre în mijlocul inamicilor, vocea cu care ai apărut cauza dreptății și a românismului a răsunat puternic în inimile noastre... Felicitându-l pentru că și-a făcut „o frumoasă și sfântă datorie“, semnatarii încheiau prin cuvintele: „Meargă tot românul pe această cale și nu va trece mult până când fiii națiunii române vor cânta osana victoriei și mării naționale. Să trăiești, prea demne bărbat. Trăiască națiunea română. Trăiască dreptatea și libertatea națională“. La 6 septembrie 1868, o mulțime de țărani români din împrejurimile Sibiului au organizat o manifestație de stradă în cinstea lui Ilie Măcelariu, aflat în Sibiu, unde era găzduit în casa profesorului Ioan Hannia.

Deși la început era adept al politicii „activiste“, dându-și seama de eșecul acțiunilor sale, Ilie Măcelariu se orientează spre politica „pasivistă“. Așa se face că la 23—24 februarie/7—8 martie 1869 a convocat la Miercurea Sibiului o conferință națională a fruntașilor politici transilvăneni, când s-a constituit Partidul Național Român din Transilvania și se alege un Comitet central, în frunte cu Ilie Măcelariu însuși. Ca tactică politică se adoptă „pasivismul“, adică neparticiparea la viața politică din Ungaria. Cu o lună înainte, avusese loc, la Timișoara, o Conferință a fruntașilor politici români din Banat și Ungaria, când s-a creat Partidul Național al românilor din Banat și Ungaria, condus de Alexandru Mocioni, care proclamase ca tactică politică „activismul“. Ilie Măcelariu și-a continuat lupta și în anii următori, militând pentru alcătuirea unui memorandum către împărat. Din păcate, românii erau acum

prea divizați, chiar și în organizarea unor consfătuiri restrânse ale liderilor lor politici.

În anii următori, a militat pentru unificarea celor două partide politice românești. Acest lucru s-a făcut în Conferința de unificare de la Sibiu din mai 1881. Ilie Măcelariu — alături de Partenie Cosma și Zaharia Boiu — erau delegați din partea Sibiului. De acum înainte, n-a mai avut un rol atât de activ în viața Partidului unificat.

După pensionare s-a mutat la Sibiu, unde s-a implicat în alte probleme sociale, culturale și bisericești ale românilor. De pildă, încă din 10 mai 1860, se numără printre cei 176 de semnatari care cereau înființarea unei societăți culturale românești în Transilvania. „Chiar de la ședința de constituire, a fost membru în Comitetul de conducere al noii Societăți, care va fi cunoscută sub denumirea de „Asociațiunea transilvană pentru literatură română și cultura poporului român din Transilvania“ (Astra), calitate pe care a deținut-o până la moarte.

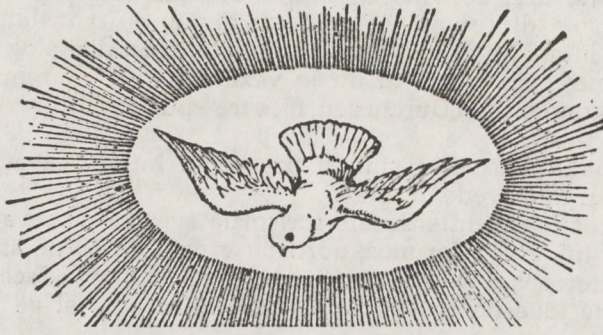
Pe tărâm economic, notăm că s-a numărat printre întemeietorii Băncii „Albina“, fiind unul dintre cei mai entuziaști sprijinitori ai lui Visarion Roman. A făcut parte din primul Consiliu de administrație al Băncii, ales la 14 martie 1861. Între anii 1878—1889 a devenit vicepreședinte al Consiliului de administrație, iar în 1889 președinte, funcție pe care a îndeplinit-o până la moarte. În 1876 a fost ales — alături de alți lideri politici români originari din așa numitul „pământ crăiesc“ (fundus regius) în „Universitatea săsească“, organul suprem de conducere al sașilor din Transilvania,

militând și aici pentru drepturile românilor, mai ales de ordin material.

Ilie Măcelariu s-a implicat și în viața bisericească a românilor ortodocși din Transilvania. A fost ales deputat în Sinodul Arhiepiscopiei Sibiului și în Congresul Național Bisericesc (inclusiv în Congresul din toamna anului 1868, când s-a discutat și aprobat Statutul Organic șagunian). De asemenea, Ilie Măcelariu a fost ales „asesor consistorial onorific“ din partea mirenilor, președinte al Comitetului parohial al bisericii din Sibiu „Iosefin“ (biserica „Din groapă“).

Pe plan familial, notăm că a fost căsătorit cu Iudita Tobias, greco-catolică din Abrud, o româncă și soție devotată, care l-a secondat în toate acțiunile lui. De pildă, în 1877 a fost aleasă președintă a Comitetului de românce din Sibiu, care s-a ocupat cu colectarea de ajutoare pentru răniții și orfanii Războiului de independență purtat de vechea Românie.

Ilie Măcelariu a trecut la cele veșnice în Sibiu, la 8/20 februarie 1891, fiind în vârstă de 71 de ani. A fost însoțit pe ultimul drum al vieții de o mulțime imensă de români din Sibiu, din satele învecinate, din Miercurea natală. Slujba înmormântării a fost săvârșită de însuși mitropolitul Miron Romanul, înconjurat de cinci preoți și un diacon, între care arhimandritul-vicar Ilarion Pușcariu, asesorul Zaharia Boiu, care a și rostit predica funebră, și alții. A fost îngropat în cimitirul bisericii „Din groapă“, alături de alte personalități ale culturii românești sibiene, așteptând învierea cea de obște, dar și învierea neamului românesc.

Iată o carte cutremurătoare, scrisă de părintele Nicolae Grebenea, originar din Râșinari, stabilit însă în Piatra Neamț, ajuns azi la venerabila vârstă de 95 de ani (n. 1905). Unii preoți și credincioși sibiieni sau râșinării mai în vârstă îl cunosc, pentru că a urmat Școala normală „Andrei Șaguna“ (cu diferență de liceu și bacalaureat), apoi Academia teologică „Andreiană“ (abs. 1930), cu examene de diferență și licență la Facultatea de Teologie din Cernăuți. A desfășurat o scurtă activitate în învățământ, ca profesor de Religie la Lupeni și Petroșani, în Valea Jiului, apoi tocmai la Bicazul ardelean (pe atunci în jud. Cluj, azi în jud. Neamț). Intrat de tânăr în mișcarea legionară, a avut apoi de suferit o viață întreagă, fiind arestat în timpul guvernării Antonescu, în 1942 și eliberat abia în vara anului 1964. Deci a avut parte de 22 de ani de suferințe prin diferite închisori, dintre care 18 la Aiud, la mina de la Cavnic și în al-

Preot Nicolae Grebenea, **Amintiri din întineric**. Ediția a doua, completată. Editura Scara, București, 2000, 560 pagini.

tea părți. În închisoare, a cunoscut mulți oameni politici și mari cărturari ai neamului nostru, dar și oameni simpli, dintre care multora le face — cu un remarcabil talent literar — câte un luminos portret (de pildă lui Nichifor Crainic, Radu Gyr etc.). După eliberare, mitropolitul Nicolae Colan i-a încredințat o modestă parohie pe Târnavă Mică, Spini, cu filia Șona, dar în martie 1973 s-a transferat în parohia Vlădiceni, în județul Neamț. Acolo a activat până la 1 martie 1977, când a fost pensionat forțat, în urma unei penibile ședințe — în prezența trimișilor Securității — care a avut loc la Protopopiatul Piatra Neamț. Din 1964 și până la evenimentele din decembrie 1989, deci încă 25 de ani, Părintele Grebenea a avut de îndurat multe alte suferințe: anchete la Securitatea din Alba Iulia, apoi la

ITINERAR PASTORAL

Din încredințarea și cu binecuvântarea I.P.S. Mitropolit Dr. ANTONIE PLAMADEALĂ, P.S. Episcop-vicar VISARION RAȘINĂREANU a săvârșit următoarele:

- 12-13 SEPTEMBRIE a.c., — P.S. Sa a luat parte la lucrările Sf. Sinod - București.
- 14 SEPTEMBRIE a.c., — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în Catedrala mitropolitană, iar seara, tot acolo Vecernia și Acatistul Sf. Cruci.
- 15 SEPTEMBRIE a.c., — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în Capela mitropolitană cu prilejul zilei hramului (Sf. Nichita Romanul). — Seara a slujit Vecernia și Acatistul Maicii Domnului în Catedrală.
- 17 SEPTEMBRIE a.c., — P.S. Sa a săvârșit împreună cu I.P.S. Serafim, mitropolitul Germaniei și cu P.S. Laurențiu, episcopul Caransebeșului, slujba de sfințire a noii biserici cu hramul „Sf. Împărați“ din Orașul Victoria, jud. Brașov și Sf. Liturghie arhierescă, robind Cuvânt de învățătură. P.C. Pr. paroh Octavian Smădu, a fost hirotesit întru iconom-stavrofor. — Seara a slujit Vecernia în Catedrală.
- 18 SEPTEMBRIE a.c., — P.S. Sa a cercetat canonic Schitul Păltiniș.
- 20 SEPTEMBRIE a.c., — P.S. Sa VISARION RAȘINĂREANU a primit pe Exc. Sa CHRISTIAN ZIPPERT, episcop evanghelic de Marburg însoțit de Exc. Sa CHRISTOPH KLEIN, episcopul Episcopiei Evanghelice C.A. din România. Au fost discutate între altele și posibilitatea unui parteneriat ecumenic între Arhiepiscopia Sibiului și Episcopia de Marburg - Germania.
- 21 SEPTEMBRIE a.c., — P.S. Sa a primit pe Prof. Dr. Byun-Kyu-Yong (Paul) de la Universitatea „Sogang“ din Seul, Coreea, interesat fiind de opera teologică a Părintelui Dumitru Stăniloae.
- 23 SEPTEMBRIE a.c., — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în Capela mitropolitană, iar seara, Vecernia în Catedrală.
- 24 SEPTEMBRIE a.c., — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica cu hramul: „Sf. Martiri Brâncoveni“, de la Mănăstirea Sâmbăta de Sus, jud. Brașov, robind cuvânt de învățătură. — A hirotesit întru arhimandrit mitrofor pe P. Cuv. Stareț Irineu Duvlea. — În cimitirul bisericii din Sâmbăta de Sus a oficiat o slujbă de pomenire pentru Arhim. Vasile Cornilă, fost vicar-administrativ al Arhiepiscopiei Sibiului.
- 25 SEPTEMBRIE a.c., — P.S. Sa a cercetat canonic Mănăstirea de la Sibiu unde se află în construcție o nouă biserică.
- 26 SEPTEMBRIE a.c., — P.S. Sa a oficiat slujba de Te-Deum în Capela Mitropolitană cu prilejul începerii noului an universitar. — A participat la deschiderea noului an de învățământ în Aula „Avram Iancu“ din Sibiu. — Seara a slujit Vecernia și Acatistul Maicii Domnului în Catedrală. — A participat la recepția oferită de Episcopia Evanghelică din Sibiu cu prilejul vizitei Episcopului Dr. Sturm din Austria.
- 27 SEPTEMBRIE a.c., — P.S. Sa a slujit Sf. Liturghie arhierescă în sobor de arhieriei și preoți la Râmnicu-Vâlcea cu prilejul zilei Sf. Martir Antim Ivireanu.
- 28 SEPTEMBRIE a.c., — P.S. Sa a participat la cea de-a cincea întâlnire a Comisiei mixte de dialog ortodoxo-greco-catolic, desfășurată la Mănăstirea „Brâncoveanu“ de la Sâmbăta de Sus, jud. Brașov.
- 29 SEPTEMBRIE a.c., — P.S. Sa a luat parte la Liturghia oficiată în Catedrala Arhiepiscopală romano-catolică din Alba-Iulia, cu prilejul încheierii Sinodului arhiepiscopiei catolice de aici. S-a întâlnit cu Înalt Prea Sfinția Sa György Jakubiny, arhiepiscop catolic de Alba Iulia și cu alți episcopi romano-catolici.
- 30 SEPTEMBRIE a.c., — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie în Capela Mitropolitană. — A vizitat via Mitropoliei de la Sărăcsău, jud. Alba. — Seara a slujit Vecernia în Catedrală.
- 1 OCTOMBRIE a.c., — P.S. Sa a săvârșit slujba de sfințire a noii biserici cu hramul „Acoperământul Maicii Domnului“ de la Mănăstirea Dejani, jud. Brașov și Sf. Liturghie arhierescă, robind cuvânt de învățătură. — A vizitat în aceeași zi bisericile parohiale din Recoa Nouă, prot. Făgăraș și șantierul noii biserici din Avrig, prot. Avrig.
- 2 OCTOMBRIE a.c., — P.S. Sa a săvârșit un Te-Deum cu prilejul deschiderii noului an de învățământ la Academia Trupelor de Uscat, Sibiu.
- 3-4 OCTOMBRIE a.c., — P.S. Sa a luat parte la lucrările I.P.S. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.
- 5 OCTOMBRIE a.c., — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie în Capela Mitropolitană din Sibiu. — A vizitat Mănăstirea de la Turnu Roșu, protopopiatul Avrig.
- 7 OCTOMBRIE a.c., — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în Capela Mitropolitană, iar seara Vecernia în Catedrală.

Diac. VASILE AVRAM

Ortodoxie și ideologie

(Urmare din pag. a 6-a)

mismul specific firii umane. Astfel, se poate observa cât de departe este Ortodoxia de a fi ideologie. Acesta este rezultatul lucrării Sf. Duh în Biserica drept măritoare, ajutând pe oameni să păstreze sensul adevărat al însușirilor Bise-

riicii: „una, sfântă, sobornicească și apostolească“. Acest lucru este dovedit de faptul că, spre deosebire de ideologii, care toate au avut o viață foarte scurtă în fața istoriei, Ortodoxia a rezistat 2000 de ani și va rezista până la sfârșitul veacurilor.

sociale și culturale. Cartea Părintelui Grebenea nu poate fi recenzată, ea trebuie să fie citită — mai cu seamă de cei tineri, — ca să ne convingem încă o dată de ceea ce a însemnat regimul comunist de la noi, impus de sovietici, de toate nenorocirile aduse țării, precum și Bisericii. Este mărturia unui modest slujitor al altarului într-o lume care pare că a uitat durerile trecutului, într-o lume în care cei asupriți altădată au fost uitați, iar asupritorii lor conduc azi afaceri prospere ori au fost ridicați în posturi de mare răspundere în viața de stat.

Cartea Părintelui Grebenea se poate procura de la mănăstirea „Sfinții Arhangheli“ din localitatea Petru Vodă, comuna Poiana Teiului, județul Neamț, care a și sprijinit apariția cărții, prin osărdia Părintelui stareț Iustin Părvu, fost și el deținut politic, și care seamănă un frumos „Cuvânt înainte“.

Pr. Prof. M. PĂCURARIU

AGENDA I.P.S. MITROPOLIT ANTONIE

- 10 **SEPTEMBRIE a.c.** — I.P.S. Sa Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALA, Mitropolitul Transilvaniei a vizitat Mănăstirea Orlat, prot. Săliște, unde a luat act de terminarea picturii bisericii.
- 11 **SEPTEMBRIE a.c.** — A participat la București, la Patriarhia Română, la ședința Sinodului Permanent al B.O.R.
— A primit pe Dl. Prof. David Tudose din București.
— A primit pe Dl. dir. Teodor Răpan din București.
— A primit pe Dl. ing. Dan Marcu din București.
- 12 **SEPTEMBRIE a.c.** — A participat la lucrările Sf. Sinod al B.O.R.
— A primit pe P.C. Arhim. Grigorie Băbuș, din București.
— A primit pe maica stareță Benedicta Chirobocea de la Sf. Mănăstire Christiana din București.
- 13 **SEPTEMBRIE a.c.** — A participat la ședința de încheiere a lucrărilor Sf. Sinod.
— În seara aceleiași zile a poposit în drum spre Sibiu la Sf. Mănăstire Predeal unde s-a interesat de restaurarea ale Sf. locaș.
— A primit pe P.C. Ierom. Serafim Pătrunjel, slujitor la biserica Sf. Mănăstiri.
- 14 **SEPTEMBRIE a.c.** — A cercetat Mănăstirea „Sf. Constantin Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus.
- 18 **SEPTEMBRIE a.c.** — A primit pe Dl. Emil David, Directorul Casei de Presă și Editură „Tribuna”, însoțit de Dl. Redactor Ioan Onuc Nemeș, cărora le-a acordat un interviu privitor la restaurarea clădirilor-monument aparținând Arhiepiscopiei.
- 20 **SEPTEMBRIE a.c.** — A primit pe Pr. Constantin Tuțiuianu din Piatra Neamț.
- 21 **SEPTEMBRIE a.c.** — A primit pe Pr. Prof. Dr. Ioan Floca, consilierul juridic al Arhiepiscopiei.
— A primit pe Prof. Dr. Byun Kyn-Yong, de la Universitatea „Sogang” din Seul, Coreea, care studiază opera Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae.
— A primit pe Pr. Conf. Dr. Vasile Grădian de la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu.
— A primit pe Pr. Lector Dr. Irimie Marga de la aceeași Facultate.
— A primit pe Pr. Iconom Stavru Smădu Octavian, parohul Bisericii Ortodoxe Române „Sf. Împărați Constantin și Elena” din Orașul Victoria.
- 22 **SEPTEMBRIE a.c.** — A primit pe P.C. Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Abrudan, Decanul Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu.
— A primit pe P.C. Arhid. Pr. Prof. Univ. Dr. Constantin Voicu, Decanul Facultății de Teologie din Oradea.
- 23 **SEPTEMBRIE a.c.** — A cercetat Sf. Mănăstire „Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus.
- 24 **SEPTEMBRIE a.c.** — A asistat la Sf. Liturghie oficiată de P.S. Visarion Rășinăreanu la Biserica nouă a Mănăstirii „Brâncoveanu” și la hirotonia întru Stareț Mitrofor a P. Cuv. Arhim. Irineu Duvlea. La sfârșitul Sf. Liturghii a rostit un cuvânt de învățătură.
— În după-masa aceleiași zile a primit o delegație a preoților din Protopopiatul Făgăraș, împreună cu P.C. Pr. Cornel Urs, Protopop de Făgăraș.
- 26 **SEPTEMBRIE a.c.** — A primit la Reședința mitropolitană pe Arhid. Ezechiel Oancea, consilierul economic al Arhiepiscopiei.
— În după-masa aceleiași zile a cercetat biserica-monument — „Săliște-Grui”, din protopopiatul Săliște, însoțit de Dl. Prof. Dr. Mircea Tomuș și Ec. Ioan Mețiu, cu ocazia terminării lucrărilor de pictură.
— La întoarcere a vizitat și Mănăstirea Orlat, prot. Săliște.
- 27 **SEPTEMBRIE a.c.** — I.P.S. Sa s-a deplasat la Mănăstirea „Brâncoveanu” din Sâmbăta de Sus, în vederea întâlnirii Comisiilor de Dialog ale Bisericii Ortodoxe și Bisericii Greco-Catolice din Ardeal.
— A primit într-o audiență privată pe Episcopul Grigorie de Poti din Georgia și pe Prea Sfințitul Teofan Sinaitul, episcop-vicar patriarhal.
— A avut o întâlnire de lucru cu toți episcopii ortodocși din Mitropolia Ardealului.
- 28 **SEPTEMBRIE a.c.** — A prezidat la Mănăstirea „Brâncoveanu” din Sâmbăta de Sus, ședința celei de-a cincea întâlniri a Comisiei de dialog cu Biserica Greco-Catolică. Alături de ierarhii eparhioți din Ardeal, a participat P.S. Timotei al Aradului și P.S. Teofan Sinaitul, ca delegat al P.F. Patriarh Teoctist.
— Din partea Bisericii greco-catolice ca delegat papal a participat Monseniorul Francesco Pio Tamburino.
- 29 **SEPTEMBRIE a.c.** — A primit la Reședința mitropolitană pe P.C. Arhid. Ezechiel Oancea, consilierul economic al Arhiepiscopiei.

Pr. VALENTIN SICOE
— Secretar eparhial —

PROGRAMARE DE CONCURS

În condițiile obișnuite de concurs publicăm spre ocupare următoarele parohii vacante:

- PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN AGNITA**
— Parohia ort. rom. BRĂDENII — numiri, 15 oct. — 1 nov. 2000
- PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN FĂGĂRAȘ**
— Parohia ort. rom. ȘINCA-VECE — numiri, 15 oct. — 1 nov. 2000
- PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN RUPEA**
— Parohia ort. rom. AUGUSTIN — numiri, 15 oct. — 1 nov. 2000
- PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN BRAȘOV**
— Parohia ort. rom. ȘIRNEA — numiri, 15 oct. — 1 nov. 2000
- PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN SIBIU**
— Parohia ort. rom. HAȘAG — numiri, 15 oct. — 1 nov. 2000
— Parohia ort. rom. CRISTIAN — transferări - 15 oct. - 15 nov. 2000
— Parohia ort. rom. LAZĂREȚ IV - SIBIU - examen concurs pentru parohie oraș — 15 oct. — 15 nov. 2000
- PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN BRAȘOV**
— Post preot pentru cele două Azile de recuperare Timiș și Azilul de Bătrâni din Brașov, Str. C. Lacea nr. 39, post cu atribuții sociale pe Protopopiatul Brașov. Concurs examen pentru oraș. — 15 oct. — 15 nov. 2000.

Cel care dorește să ocupe aceste posturi își vor înainta cerere în termenul legal la Oficiile protopopești, anexând adeverințe cu certificatul de la cursurile de îndrumare.

După expirarea termenului de concurs, Of. Protopopești ne vor înainta urgent dosarele cu cererile candidaților.

P.C. Protopopi sunt îndrumați să verifice cererile candidaților în care se vor menționa: vechimea în funcția anterioară, examene absolvite, situația socială, domiciliul, copiii părinți, locul de muncă al soției, etc.).

Cererile care nu cuprind aceste puncte sau nu au acte doveditoare ale acestor puncte nu vor fi luate în considerare la desfășurarea concursului.

Termen de contestație: 15 zile de la data numirii.

† Dr. ANTONIE
Arhiepiscop și Mitropolit

Consilier ad-tiv bis.,
Pr. SIMION SĂSAUJAN

● Semnalăm ● Semnalăm ●

● „Anno Domini 2000. Scrieri străvechi din Dacia Carpatică”. Despre pătimirea Sfântului Sava „Gotul” din părțile Buzăului și scrisorile din anii 372-374, în legătură cu cinstitele sale moaște, de I.P.S. Dr. Nestor al Olteniei, lucrare tipărită cu binecuvântarea canonică și chiriarhală a P. S. Epifanie al Buzăului, Editura Episcopiei Buzăului, 2000.

Această cărticică cuprinde succint șase scrisori din sec. al IV-lea, despre pătimirea și moaștele Sfântului martir Sava din anul 372. E vorba apoi de o epistolă a Sfântului Vasile cel Mare din anul 373, trimisă compatriotului Iunius Soranus, guvernator al Tomisului, căruia îi scrie despre moaștele Sfântului Sava Gotul. Acest Iunius Soranus era rudă cu Sfântul Vasile cel Mare, care era arhiepiscop al Cezareei Capadociei.

Moaștele Sf. Sava Gotul au fost strămutate din Dacia Carpatică, numită pe atunci Goția, în anul 373 sau 374, prin Tomis, în Cezareea Capadociei.

Semnalăm o a doua cărticică: „Sfântul episcop Laurențiu de la Novae, sec. V. Omilii ale Sf. episcop Laurențiu din Novae, „Cel dulce ca mierea” din primele decenii ale sec. al V-lea, de I.P.S. Nestor al Olteniei, Craiova, 2000.

Această cărticică are patru capitole după cum urmează: „I. Răspândirea creștinismului în stânga și în dreapta Dunării după părăsirea Daciei de către administrația împăratului Aurelian;

II. Sfântul episcop Laurențiu al Novae-ilor și opera omiletică a Sfântului Ioan Gură de Aur;

III. Omilia Sfântului episcop Laurențiu al Novae-ilor „despre pocăință”, din sec. al V-lea;

IV. Omilia Sfântului episcop Laurențiu al Novae-ilor „despre milostenie” din sec. al V-lea.”

La urmă Acad. Virgil Cândea îi scrie o Postfață:

„Într-o vreme în care nu toate rădăcinile fenomenului românesc sunt cu nonșalanță și primejdios tăgăduite, studiul de față este un memento important în plan științific, dar și, deopotrivă, spiritual.”

★

● Am bucuria de a semnală cartea: „Dumnezeu în care spui că nu crezi...”. Scrieri către Virgil Ierunca (1967-1983), de N. Steinhardt, ediție îngrijită și note de Monica Manu, Editura Humanitas, București, 2000, 298 p.

„Tematica celor 250 de scrisori trimise de N. Steinhardt lui Virgil Ierunca în perioada 1967-1983 și adunate în acest volum este cât se poate de diversă. Steinhardt îi vorbește prietenului său de la Paris despre viața culturală bucureșteană - publicații, expoziții, concerte, conferințe; comentează cărți, inclusiv cărțile proprii, apărute sau în curs de redactare, și comentează emisiunile Europei Libere; trimite corecturi pentru textul Jurnalul fericirii în varianta de care urma să se ocupe Virgil Ierunca; povestește despre prietenii săi, dintre care mulți îi fuseseră tovarăși de detenție.

Dar această extraordinară diversitate este strânsă laolaltă de o viziune unificatoare asupra lumii. Această viziune nu vine dintr-o idee, ci din uimirea unui om care constată că totul - fiecare gest, lucru și întâmplare - se poate deschide către un sens, dacă e așezat în lumina credinței. Totul poate fi înțeles așa: un film de Antonioni, o carte, o boală, o întâlnire. A crede în Dumnezeu nu înseamnă a fi convins că lumea are un autor, ci că viața fiecăruia dintre noi stă sub un dialog cu o instanță așezată la alt nivel decât noi. Semnele acestui dialog se află în tine, chiar dacă tu nu le vezi. Cu toții suntem locuitori de Dumnezeu: „Dumnezeu în care spui că nu crezi, crede El în tine.

Credința e acest simplu pas către întâlnirea cu Dumnezeu care crede în tine.”

Sunt foarte interesante scrisorile acestea pe care el le-a scris lui Virgil Ierunca, aproape vreme de 20 de ani. Cine se interesează de N. Steinhardt nu își va putea face o adeverată idee despre el decât ținându-se cont și de această carte.

★

● Episcopia Hușilor publică cartea „Om și Fapta. Episcop Grigorie Leu”, de Pr. Dr. Nicolae Hurjui, tipărită cu binecuvântarea P. S. Ioachim, episcop al Hușilor, 2000, 237 p.

Iată ce spune Prea Sfințitul Ioachim în Cuvântul înainte: „Lucrarea de față privind viața și opera marelui ierarh Grigorie Leu, care timp de 45 de ani (1904-1949) a slujit Biserica, Ortodoxia și ființa națională a neamului românesc, este împărțită în șapte capitole în afară de Cap. I.

Lucrarea de față cuprinde... pagini cu ilustrații adecvate, având cursivitate și cronologie în subtitluri.”

Această carte este foarte documentată, atât prin cercetarea amănunțită a bibliografiei, privind desfășurarea activității și viața celui ce a fost episcopul Grigorie Leu.

Grigorie Leu a fost un vlădică bun. El a fost scos din eparhie fiindcă se dorea desființarea acelei Episcopii. A murit trist și necăjit. Se cade acum să îl laudăm pentru fapta lui măreață. Căci iată acum după atâția ani episcopia sa s-a reînființat, continuându-se vechea tradiție și dându-i-se astfel o bucurie dintre cele mari.

Dumnezeu să-l odihnească.

★

● Comentariu la Catehismul Ortodox, de Pr. prof. Ion Bria, Editura „Oastea Domnului”, Sibiu - 2000, 151 p. Iată ce spune în introducere chiar autorul:

„Problemele secolului care vine sunt numeroase și con-

troversate, dar un lucru este sigur: chestiunile politice, economice și sociale sunt inseparabile de cele religioase, etice și spirituale. Cum sfârșitul secolului coincide cu sfârșitul mileniului, în contextul unei crize mondiale fără precedent, faptul acesta este speculat de numeroase mișcări religioase și spiritualități milenariste, pentru a înlocui speranța eshatologică, despre care dă mărturie Biblia creștină, cu frica apocaliptică, cu descurajare și dezgust de viață, cu sfârșitul iubirii.

Spiritualitatea creștină nu este însă ceva static, paralizant, ci o creștere tainică continuă în adevărul Credinței, bucuria Speranței și faptele Dragostei.”

Este o lucrare bine tratată de Părintele Prof. Ion Bria și merită să fie studiată cu toată încrederea de către toți tinerii teologi și laici.

★

● Nicolae Steinhartd: „În amintirea contemporanilor”, ediție îngrijită și note de Florian Roatiș (Caietele de la Rohia, m: II), Editura Helvetica, Baia Mare, 2000, 200 p.

Ea cuprinde o suită de articole despre Nicolae Steinhardt, semnată de mai mulți oameni de literă, printre care se numără și I. P. S. Dr. Antonie Plămădeală cu titlul: „Izvoarele Fericirii Monahului Nicolae de la Rohia”. Mai notăm printre colaboratori pe I.P.S. Dr. Nicolae Corneanu, I.P.S. Bartolomeu Anania, Sorin Dumitrescu, Ioan Pinte, Mihai Șora și mulți alții. E păcat doar faptul că a apărut numai în cinci sute de exemplare.

★

● G. Mihăilă publică la Editura „Roza Vânturilor” cartea „Între Orient și Occident. Studii de cultură și literatură română în secolele al XV-lea - al XVIII-lea”, București, 1999, 399 p.

„Ținând pasul cu investigația și interpretarea actuală pe plan european și extra-european, nu mai împărțim astăzi în mod scolastic literatura română în veche, accesibilă doar specialiștilor, și modernă, ci o privim - așa cum a subliniat acum mai bine de o jumătate de secol G. Călinescu - ca pe un fenomen continuu, în permanență creștere, cu treceri treptate de la o etapă la alta și cu întoarceri mereu la tradiție, alături de inovațiile deschizătoare de noi orizonturi. Mai mult, critica nouă ne-a obișnuit să citim operele literare ale trecutului - tot așa cum contemplăm vechile opere de artă - cu un ochi proaspăt și să vedem valori literare autentice acolo unde altă dată cititorii treceau indiferenți.”

Cartea aceasta cuprinde contribuții de istoria culturii și literaturii române vechi, indispensabile de aici înainte celor ce studiază destinul spiritual al poporului român în secolele XV-XVIII. (Dan Zamfirescu în prefața de la sfârșitul cărții). Căci cartea se ocupă într-adevăr de vechea literatură română din acest timp.

E una din cărțile importante despre izvoarele culturii românești.

★

● „Rugi. Versificări și alte închinări”, de Arcadie Donos, Editura Pro Transilvania, București, 1999, 164 p.

Este o carte mare, plină de versuri, foarte frumoasă, și apoi de gânduri scurte.

Arcadie Donos este un actor mare care ascunde de fapt un mare poet.

— „Mai neagră noaptea, mai vii stelele”. Mângâiere pentru toate îngândurările... Nu-s grele: /Sunt rele / Vremurile! / Știa Cronicarul ce știa / Doar omu-i sub ele; / Neamurile: / NU! / Sunt animate de stele... / Dă-ne prietenie, Doamne — / Să ne apere de rele: / Nu să intrăm la belele! /

★

● Diacon Dr. Ioan Caraza publică: „Hristologia Sinodului IV Ecumenic de la Calcedon în preocupările teologilor romano-catolici și protestanți din vremea noastră și punctul de vedere ortodox”, Editura episcopiei Sloboziei și Călărașilor, 2000, 247 p. Carte tipărită cu binecuvântarea P. S. Damaschin, episcop al Sloboziei.

Este Teza de doctorat a P. C. diacon Dr. Ioan Caraza. Este o lucrare bună care merită să fie citită.

★

● Îmi scriu: Vlad Dumbravă, V. Livezeanu, Victor Macarevici și V. Zălătușca, dintr-o călătorie în Basarabia. Au fost să-l înmormânteze pe preotul Ieremia Ursu, coleg de la seminarul „Mitropolit Gavriil Bănulescu Bodoni”, care era de fapt din Ardeal și a ajuns Mitropolitul Basarabiei. Preotul Ieremia Ursu, o inimă românească mare, s-a proștit la bătrânețe, după ce a făcut ani de Gulag în Rusia.

Dumnezeu să-l ierte.

★

● „Sfântul Ioan Rusul”. Viața, minunile, Paraclisul și slujba. Traducere din greacă de Ierom. Evloghie Munteanu și Cristina Băcanu, Editată de Schitul Crasna - Pranhova, apare cu binecuvântarea P.S. Galaction al Alexandriei și Teleormanului, 1999, 79 p.

Este o carte careia P.S. Galaction îi scrie prefața. Sfântul Ioan Rusul era născut într-un sat din Rusia, probabil pe la 1690, deoarece Sfântul a participat ca soldat în războiul pe care Țarul Petru cel Mare l-a pornit împotriva turcilor la anii 1711.

Este o viață sfântă pe care citindu-o, orice creștin se folosește.

ANTONIE P.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se înapoiază. Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; P. S. Visarion Rășinăreanu — episcop-vicar. — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu.

Abonamentul pe un an: 50 000 lei. Cont nr. 2511.1-61/1/ROL B.C.R. Sibiu. Pentru cititorii de peste hotare costul unui abonament anual este de 25 dolari S.U.A. (cont nr. 2511.1.-61.15/U.S.D.) sau echivalentul în altă valută, B.C.S.A. Sucursala Sibiu.